

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI, EBEVEYN
ÇOCUK İLİŞKİSİ, PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE
OKUL BAŞARISININ İNCELENMESİ**

ERGÜN TÜRKMEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI EBEVEYN ÇOCUK İLİŞKİSİ PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE OKUL BAŞARISININ İNCELENMESİ

ERGÜN TÜRKMEN
20169400

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Hande ÇELİKAY SÖYLER

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Ergün TÜRKMEN tarafından hazırlanan “Ergenlerde İnternet Bağımlılığı, Ebeveyn-Çocuk İlişkisi, Problem Çözme Becerisi ve Okul Başarısının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 21/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Dr. Hande Çelikay SÖYLER (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Doç. Dr. Ece MÜEZZİN (Başkan)
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Dr. Bingl HARMANCI
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SAğSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

X Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih: 21.06.2019

İmza

Ad, Soyad: Ergün TÜRKMEN

TEŞEKKÜR

Başta, aile içinde yüksek lisans önceliğini bana veren sevgili eşim Arzu'ya, yüksek lisans sürecinde birlikte yaptığımız etkinlikler, paylaşımlar ve geziler azalmasına rağmen bazen sitemle ancak çoğu zaman sabırla karşılayan canım oğlum Deniz'e minnettarım. Yine yüksek lisans eğitimimin başından sonuna kadar engin bilgi ve deneyiminden yaralandığım Prof. Dr. Ebru Çakıcı hocama, tez sürecinde samimiyeti, bilgisi ve sınırsız hoşgörüsüyle enerjimi, motivasyonumu arttıran tez danışmanım Psk. Dr. Hande Çelikay Söyler'e kucak dolusu teşekkürler. Tez yazım sürecinde yazım hatalarımı düzelten değerli çalışma arkadaşım Özkan Kölemen'e, bilgisayar ortamındaki çalışmalarımda imdadıma yetişen çalışma arkadaşlarım İsmail Adışen, İsmail Şen ve yeğenim Buse Hazal Türkmen'e, işyerimdeki sorumluluklarımın bir kısmını yüklenerek bana zaman kazandıran değerli arkadaşım Erkan Coşar'a, çevirilerdeki gayret ve katkılarından dolayı yeğenim Pelin Özsezer'e gönülden teşekkür ederim. Tez çalışmamdaki verilerin hızlı ve sağlıklı bir şekilde alınmasına yardımcı olan tüm öğretmen arkadaşlarıma, çalışmama gönüllü katılıp, samimi cevaplar verdiği inandığım öğrencilerime ve anne-babalarına, her türlü konuda anlayış ve desteğini esirgemeyen okulumun idarecilerine çok teşekkür ediyorum. Varlığımı borçlu olduğum anne-babama ve üzerimde emeği olan bütün öğretmenlerime binlerce teşekkürler.

Ergün TÜRKMEN

ÖZ

ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI EBEVEYN-ÇOCUK İLİŞKİSİ PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE OKUL BAŞARISININ İNCELENMESİ

Araştırmanın amacı, ergenlerde internet bağımlılığı, algılanan anne baba tutumları, problem çözme becerisi ve okul başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Niceliksel verilere dayanan betimsel nitelikli bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini İzmir ilinin Karşıyaka ilçesinde bulunan Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokulunda, 2018 -2019 eğitim- öğretim yılında 7. ve 8. sınıfta öğrenime devam eden 176'sı kız ve 169'u erkek olmak üzere toplam 345 öğrenci oluşturmaktadır. Ayrıca 53 öğrencinin velisinden onam (izin) alınamadığı için anket uygulamalarına dahil edilmemiştir. Veri toplama aracı olarak ergenlerdeki internet bağımlılık düzeyini belirlemek için Türk kültürüne uyarlaması Kayri ve Günüş tarafından (2009) yapılan İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ), anne- babaların tutumlarını ölçebilmek için Türk kültürüne uyarlaması Sevim (2014) tarafından yapılan Leuven Algılanan Anne-Baba Ölçeği (LAABÖ/E) ergen formu, ergenlerin problem çözme becerilerini görmek için Türk kültürüne uyarlaması Çam ve Tümkeya (2007) tarafından yapılmış Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri (KPÇÖ) kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların günlük internet kullanma oranları % 13'ü 0-1 saat, %31'i 1-2 saat, % 23'ü 2-3 saat, %16'sı 3-4 saat, % 5'i 4-5 saat ve % 10'u 5 saat ve daha fazla süreyle internete girdiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen verilerde erkek katılımcıların, kadınlara oranla internet bağımlılık düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Anne Baba tutumu, Problem Çözme Becerisi,

ABSTRACT

ADOLESCENT INTERNET ADDICTION, PARENT-CHILD RELATIONSHIP, THE SKILLS OF PROBLEM SOLVING AND EXAMINING ACADEMIC ACHIEVEMENT

The aim of this research was to investigate the relationship between internet addiction, perceived mother-father attitudes, problem-solving skills, and school success in adolescence. This research is descriptive based on quantitative data. The sample of the research consisted of 345 students (176 female and 169 male). The students were continuing their education at 7th and 8th grades in 2018-2019 academic year at Hamdullah Suphi Tanrıöver Elementary School located in Karsiyaka, Izmir, Turkey. However, 53 students were not administered questionnaire due to that consent could not be taken from parents of these students. Internet Addiction Scale adapted to Turkish culture by Kayri and Günüş (2009) to measure the degree of internet addiction, The Leuven Adolescent Perceived Parenting Scale adapted to Turkish culture by Sevim (2014) to assess parents' attitudes, and Interpersonal Problem-Solving Inventory adapted to Turkish culture by Çam and Tümkaya (2007) to assess the interpersonal problem-solving skills of adolescents were administered as data collection tool. Of all participants who indicated how many hours a day they use the internet, 13% stated 0-1 hour, 31% 1-2 hours, 23% 2-3 hours, 16% 3-4 hours, 5% 4-5 hours, and 10% 5+. According to the obtained data, the degree of internet addiction was higher for male participants compared to female participants.

Keywords: internet addiction, attitudes of parents, problem solving skills

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	ix
KISALTMALAR	xi

1. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.2. Problem Cümlesi.....	5
1.3. Araştırmanın amacı.....	5
1.4 Araştırmanın önemi	5
1.4.1.Sınırlılıklar.....	6
1.5.Tanımlar	6

2. BÖLÜM

2.1. İnternet bağımlılığı	7
2.1.1. Young tarafından önerilen İnternet bağımlılığı tanı kriterleri	7
2.2. Problem çözme.....	8
2.3. Anne baba tutumları	10
2.3.1. Otoriter ve Baskıcı Tutum.....	14
2.3.2. Gevşek Tutum (Çocuk Merkezli Aile)	14
2.3.3. Dengesiz ve Kararsız Tutum	15
2.3.4. Aşırı Koruyucu Tutum	15
2.3.5. İlgisiz- Kayıtsız Tutum	16
2.3.6. Destekleyici ve Demokratik Tutum	16
2.4. Yurt İçinde ve Dışında Yapılan Araştırmalar	17

3. BÖLÜM

YÖNTEM.....	20
3.1 Araştırmanın modeli	20
3.2 Evren, Örneklem.....	20
3.3 Veri toplama araçları.....	20
3.3.1. İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ)	21
3.3.2. Leauven Algılanan Anne Baba Ölçeği (LAABÖ) Ergen Sürümü Geçerlik Bulguları	22
3.3.3. Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE)	24
3.3.4. Kişisel bilgi formu	25
3.3.5. Verilerin toplanması ve analizi	25

4. BÖLÜM

BULGULAR.....	27
----------------------	-----------

5. BÖLÜM

TARTIŞMA	55
-----------------------	-----------

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	67
6.1.Sonuçlar.....	67
6.2. Öneriler	68

KAYNAKÇA	70
-----------------------	-----------

EKLER.....	79
-------------------	-----------

Ek 1. Demografik Bilgi Formu	79
---	-----------

EK 2. Aşağıda BABANIZIN size yönelik bazı davranışları yer almaktadır. Her maddeyi okuyunuz ve BABANIZA uygunluğu açısından değerlendiriniz.....	80
---	-----------

EK 3. Aşağıda ANNENİZİN size yönelik bazı davranışları yer almaktadır. Her maddeyi okuyunuz ve ANNENİZE uygunluğu açısından değerlendiriniz.....	81
---	-----------

Ek 5. İnternet Bağımlılık Ölçeği.....	83
--	-----------

EK 6 Valilik İzin Belgeleri.....	84
ÖZGEÇMİŞ	86
İNTİHAL RAPORU	87
ETİK KURUL RAPORU	88

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin dağılımı.....	27
Tablo 2. Öğrencilerin Sahip Olduğu Teknolojik Ürünlerin ve Günlük İnternet Kullanım Süresinin Dağılımı.....	28
Tablo 3. Öğrencilerin Okul Başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Anne-Babalık Ölçeği Puanları Dağılımı.....	29
Tablo 4. Öğrencilerin cinsiyetine göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı.....	31
Tablo 5. Öğrencilerin sınıfına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı..	33
Tablo 6. Öğrencilerin kardeş sayısına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı.....	35
Tablo 7. Öğrencilerin doğum sırasına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı.....	37
Tablo 8. Öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı.....	39
Tablo 9. Öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı.....	41
Tablo 10. Öğrencilerin babasının eğitim durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı	43
Tablo 11. Öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı.....	45

Tablo 12. Öğrencilerin günlük internet kullanma süresine göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları Dağılımı	48
Tablo 13. Öğrencilerin Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları arasındaki ilişki Dağılımı.....	50
Tablo 14. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının Okul Başarısını yordama durumu.....	52
Tablo 15. Anne-Babanın eğitim durumu ve günlük internet kullanım süresi ile başarı arasındaki korelasyonlar	54

KISALTMALAR

DSM 5	: Diagnostic and Statistical Manuel of Mental Disorders, Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı
HSTO	:Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokulu
İBÖ	:İnternet Bağımlılık Ölçeği
KBF	: Kişisel Bilgi Formu
KPÇE	: Kişilerarası Problem Çözme Envanteri
KO	:Kareler Ortalaması
LAABÖ	:Leuven Algılanan Anne-Baba Tutumları Ölçeği
N	:Katılımcı Sayısı
P	:Anlamlılık
Sd	:Serbestlik Derecesi
Ss	:Standart Sapma

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Egger ve Rauterberg,(1996). Bağımlılığı, bir maddenin ya da herhangi bir davranışın kullanımına engel olamama, ondan vaz geçememe veya kontrol etmede ciddi zorluklar yaşama hali olarak tanımlamışlar. İnsanlar; uyuşturucu maddeler, tütün mamulleri, alkol oranı yüksek içecekler gibi farklı türde maddelere karşı bağımlılık geliştirebilirler. Bununla birlikte yeme, oyun, bilgisayar, seks, alış veriş televizyon, internet bağımlılıkları gibi davranış temelli bağımlılık türlerinden de bahsetmek gerekir. Hem alkol, sigara gibi madde bağımlılığında hem de yeme, seks, internet gibi davranış bağımlılıklarında; davranış ya da eylemi kontrol edememe ve olumsuz sonuçlarına rağmen davranış ya da eylemin süreklilik arz etmesi bağımlılık kavramı için ortak özellikler olarak gösterilebilir. Günümüzde insan makine ilişkisinin çok arttığı, insanların birbirleriyle teknolojik araçlar üzerinden iletişim kurdukları bir dönem yaşandığını hep birlikte görüyoruz. Davranışsal bağımlılıklar arasında son yıllarda en hızla yayılan bağımlılık türünün internet bağımlılığı olduğu, internet hizmetlerinin yaygınlaşması ve ucuzlatılması (2004 yılında cep telefonu ve akıllı telefon üzerinden internet kullananların oranı %53.7 iken 2018 yılında bu oran % 98.7 olarak tespit edilmiştir.) cep telefonları gibi taşınabilir teknolojik araçlar üzerinden kullanılabilir olması sonucunda bu bağımlılık türünün daha da hızlı artış göstereceği su götürmez bir gerçektir. Araştırmalar gösteriyor ki ses, görüntü gibi üstün teknolojik özelliklere sahip olan araçlar insanların yaşamlarını kolaylaştırırken, bu araçlarla uzunca süre meşgul olan bireyler de bu araçlara karşı bir bağımlılık geliştirmektedir.

1.1. Problem Durumu

Çağımız teknoloji, bilişim, internet çağıdır. Yeni bilgilere çok hızlı eriştiğimiz, ulaşılan bazı bilimsel verilerin çok hızlı değiştiği bir çağda yaşıyoruz. Toplamların evriminde görüyoruz ki yeni bilimsel gelişmelere ayak uyduramayan toplumlar çağdaş bilimden, medeni dünyadan oldukça geri kalıyorlar. Günümüzde bilgisayarlar bilgi kaynaklarının başında geliyor. Bilgiyi en hızlı ve birçok duyu organına hitap edecek şekilde yayması bu araçları çok cazip kılmaktadır. Yazıların, fotoğrafların, videoların, seslerin çok hızlı ve gerçek formunda yayıldığı bu dijital ortamların özellikle gençler tarafından çok ilgi gördüğü ve beğenildiği su götürmez bir gerçektir.

Cep telefonlarına, tabletlere taşınan bu teknoloji birçok alanda işleri kolaylaştırırken; özdenetimi yeterince gelişmemiş, hayatını programlama becerisini kazanamamış birey ve gençler için bazı tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Bu tehlikelerin başında bağımlılık yaratan dijital oyunlar, erotik siteler gelirken çeşitli uygulamalar aracılığıyla (Facebook, messenger, instagram vb.) sürekli birbiriyle bağlantı halinde olan ergenler zamanı kötü kullanmak suretiyle ders sorumluluklarını unutabilmekte, çok geç uyumakta ya da gece yarılarında kalkıp bilgisayar başına geçip sohbetler ederek, oyunlar oynayarak uykusuz kalmaktadırlar. Bu uykusuzluk sonucu zincirleme olarak önce okula geç kalmalar, ardından sürekli devamsızlıklar, devamsızlıklara bağlı olarak okula karşı bir soğukluk ve başarısızlık gelmektedir. Teknolojik gelişmelerin yanında, internet bağımlılığı ve okul başarısını etkileyen bir diğer faktör de aile içi ilişkilerdir.

Çocuklarına teknolojik imkânları sunan ve bunları kullanabilmeleri için internet erişimi sağlayan anne babaların teknolojik araçları özellikle de interneti kullanmadaki kabiliyetlerini ve bu kabiliyetlerle çocuklarına model oluşturup oluşturamadıklarını ortaya koymaya yönelik araştırmaların sayısı oldukça azdır. Çocukların internet ve teknolojik araçları kullanımı konusunda ebeveyn gözlemciliği, ebeveynlerin konuyla ilgili bilgi ve farkındalıkları, internet bağımlılığı olan çocuklarına yaklaşım ve tepkilerine yönelik çalışmalar tasarlanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir (Akca & Sayımer, 2017; Tanrıkulu, 2015). İnternet bağımlılığı olan ergenlerin aileleri ile daha az

iletişim kurdukları ve akranlarına kıyasla daha uzun süreler boyunca bilgisayar başında zaman geçirdikleri belirtilmiştir (Xin, ve diğeri, 2018).

Yaşamları boyunca insanlar farklı insanlarla iletişim içinde olurlar. Bütün bu ilişki ve iletişim sürecinde insanlar farklı bir çok nedenden dolayı çatışma yaşarlar. Çatışma sosyal yaşantının içinde olan ve hiçbir insanın kaçamayacağı bir durumdur. Blakeney ve Bell (1977; Akt. Cahn, 1990), bireyler arası çatışmaları biri diğeri zıt görüş, düşünce veya ilgilerini dile getiren bireyler arasındaki sağlıklı etkileşim olarak tanımlamaktadır. Günümüz insanı, giderek karmaşıklaşan toplum içerisinde sürekli olarak problem durumlarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Bu problem durumları, iş yerinde mi, yoksa evde mi kahvaltı yapmaya karar vermek gibi basit durumlar ya da problemler olacağı gibi, boğulmak üzere olan bir kişiyi kurtarmak için ne yapacağına karar vermek gibi karmaşık ve hayati kararlar da olabilmektedir. Günlük yaşantıda hemen her durumda bir problem çözme durumuyla karşı karşıya kaldığımızı söylersek abartmış olmayız. Her bireyin yaşamı boyunca birçok problemle karşılaşması ve bu problemleri uygun bir şekilde ortadan kaldırmak için uygun çözüm yolları araması doğaldır. Problemle karşılaşma ve bunlara uygun bir çözüm yolu arama durumu bireyin ömrü boyunca devam eder.

Sorunlarla karşılaşmak ve bunlara çözümler aramak yalnızca belli başlı yaşam dönemlerine ait bir şey değildir. Birey ilk dünyaya geldiğinden itibaren sorunlarla karşılaşır ve bu sorunlara bazen içgüdüsel, çoğunlukla da bilinç düzeyinde çareler arar. Örneğinin bebeğinin, dünyaya geldiğinin ilk anda ağlama davranışı, yaşama içgüdüsel sonucunda ölümle karşı karşıya olma problemine yönelik, içgüdüsel bir çözüm yöntemidir.

Morgan'a (1999) göre problem, insanın herhangi bir hedefine yöneldiğinde hedefe ulaşmayı zorlaştıran çatışma durumlarıdır. Binbaşioğlu(1982) problemi, kişinin hayatı boyunca karşılaştığı üstesinden gelinemeyecek kadar zor görünen "yeni durumlar" olarak tanımlamıştır. Köhler (1925) ise "engel", "labirent" ya da bir hedef için "netleştirilmiş bir yol"un eksikliği gibi bazı hususlar bakımından tanımlanmaktadır. (Alıntı kaynak; Heppner ve Krauskopf, 1987) Heppner ve Krauskopf (1987) ayrıca, bu tanımların

problem çözmedeki ilerlemeleri ve gelişimsel farklılıkları içermediğini ve problemlerin zorluğu üzerine odaklaştığını, kolay problemleri ve bunları çözmenin nasıl öğrenildiğinin göz ardı edildiğini belirtmektedir. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki, teknolojik araçlarla bilgi çok hızlı yayılmakta, insanlar kablolar ya da ekranlar aracılığıyla daha fazla insanla bağlantı kurarken, fiziksel ve duygusal anlamda birbirlerinden hızla uzaklaşmakta, aynı evin içinde kimi zaman birbirlerinden çok ayarı düşmektedirler. Geline nokta da aynı evin içinde birbirlerinin duygusal ihtiyaçlarını karşılamayan/karşılayamayan bireyler birbirlerine yabancılaşmakta, ebeveynler model olma fırsatını kaçırarak, çocuklarının güçlükler karşısında çaresiz ve çözümsüz kalmalarına neden olabilmektedirler. Bu güçlüklerle karşılaşan ergenler, ergenlik döneminin de verdiği asilik, başkaldırı duygusuyla sorunlarına aradıkları çözümleri en kolay ve zahmetsizce ulaşılabildikleri dijital ortamlarda aramayı tercih etmektedirler.

TÜİK verilerine göre 2004 yılında Türkiye’de bilgisayar kullanan kadın ve erkeklerin nüfusa toplam oranı % 23.6 iken aynı yıl internet kullanan erkek ve kadınların toplam nüfusa oranı 18.8 bulunmuş, 2018 yılına geldiğimizde, bilgisayar kullanan kadın ve erkeklerin ortalaması %59.6, internet kullanan kadın ve erkeklerin ortalaması ise %72.9 olarak tespit edilmiştir. 2018 yılında yayınlanan Dünya Dijital Raporu verilerine göre, dünyada gün içinde en çok internet kullanan ülke Tayland (9 saat 38 dakika) olurken, Türkiye ise gün içinde 7 saat 9 dakikalık kullanım ile Avrupa’da birinci sırada yer almıştır.

Kaba bir hesaplamayla yirmi dört saatlik bir gün içinde; sekiz saatimizi uykuya, yaklaşık sekiz saatimizi de gündelik işlerimiz için harcadığımızı düşünürsek, geriye kalan sekiz saati, uykuya hazırlık, beslenme, yolda geçen zaman, ilişkilerimize ve kişisel bakımımıza ayırdığımız süreler gibi etkinliklere paylaştıracağımıza göre, ülkemiz insanların günlük ortalama 7 saat 9 dakikalık internet kullandığını göz önüne aldığımızda bu süreyi nerelerden çaldığımızı düşünmek gerekir. Uyumuzdan, işimizden, ilişkilerimizden, beslenmemizden vb. çalarak internet kullanıyor olmak kaygı ve dehşet verici görünüyor.

1.2. Problem Cümlesi

Ergenlerin algıladıkları anne-baba tutumları, problem çözme becerileri, İnternet bağımlılığı ve okul başarısı arasındaki ilişki nedir?

1.3. Araştırmanın amacı

1.3.a Bu çalışmanın birinci amacı, ergenlerde internet kullanım yaygınlığını görmek.

1.3.b. Ergenlerin problemlerini çözme yetileri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi görmek.

1.3.c. Algılanan anne baba tutumlarıyla internet bağımlılığı arasında nasıl bir ilişki olduğunu görmek.

1.3.d. İnternet bağımlılığıyla okul başarısı arasında nasıl bir ilişki olduğunu görmek.

1.4 Araştırmanın önemi

Yapılan araştırmalar akıllı telefonlar, tabletler, bilgisayarlar aracılığıyla internet kullanımının her geçen yıl bir önceki yıldan daha fazla olduğunu göstermektedir. Özellikle akıllı telefonlar her yere taşınabilir olmaları ve aşağı yukarı bulunulan her ortamdan bağlantı sağlanabilmesi sebebiyle internet kullanımı için ideal, ideal olduğu kadarıyla da tehlikeli, bir noktadan sonra yarar yerine zarar vermeye başlayan araçlar haline gelmeye başlamışlardır. Akıllı telefonlar, özellikle çalışan anne babaların çocuklarıyla iletişim kurma araçları, eğerler içinse eğlence, iletişim aracı ve de akranlar arasında popülerite aracı olarak ön plana çıkmaktadır. Şöyle bir bakıldığında ergenlerin günlük yaşantısı, okul, etüd, özel ders kısıncasında geçmekte, anne babaları akşam geç saatlerde eve yorgun argın, fiziksel açıdan tükenmiş olarak dönmekte, yemek yeme ve yatma zamanı arasındaki darlık aile bireyleri arasındaki iletişimi zayıflatmaktadır. Günümüz ailelerindeki çocuk sayısının azlığı da dikkate alındığında internetin çocukların duygusal dünyasını dolduracak, onları eğlendirebilecek, uzaktan da olsa akranlarıyla iletişimini sağlayacak araçlar olduğunu görüyoruz.

Ergenlerin sosyal ilişkilerini güçlendirmek, okul yaşantısında daha başarılı olabilmeleri için interneti doğru kullanmaları öğretilmeli ve desteklenmelidir. Ancak interneti doğru kullanmayan/kullanamayan ergenlerin de interneti

doğru kullanabilmesi için bireysel özelliklerinin, problem çözme becerilerinin, aile ilişkilerinin gözden geçirilmesi, bunlar arasındaki bağlantının ortaya koyulması gerekmektedir. Bu ilişki örüntüleri anlaşıldığında ergenleri internet bağımlılığına götüren sebepler daha net anlaşılacağından, ergenlerde internet bağımlılığının gelişmemesi için alınabilecek önlemler ve yapılabilecek çalışmalar daha belirgin olacaktır.

1.4.1.Sınırlılıklar

1. Araştırma İzmir Karşıyaka İlçesi; Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokulu'nda 2018-19 Eğitim-Öğretim Yılında 7. ve 8. sınıflara devam eden ve değerlendirmeye katılan öğrencilerle sınırlıdır.
2. Araştırmada sorgulanan değişkenler, değerlendirmede kullanılan ölçme araçlarıyla ulaşılan verilerle sınırlıdır.
3. Araştırmanın bağımsız değişkenleri katılımcılardan toplanan bilgilerle sınırlıdır.
4. Araştırmada ulaşılan bulgular, katılımcıların ölçeklere verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

İnternet bağımlılığı: İnternete girmediğinde bireyin kendisini huzursuz hissetmesi, internete gireceği zaman için sabırsızlık duyması, internete girebilmek için uykusundan, beslenmesinden, sosyal ilişkilerinden veya görev ve sorumluluklarından taviz vermesi durumudur.

Anne baba tutumu: Çocuklarının dünyaya gelmesinden itibaren, anne babaların çocuklarını yetiştirirken, hayata hazırlarken onlara aktardıkları olumlu ve olumsuz duygu ve davranışlar bütünüdür.

Problem çözme becerisi: Genel olarak sıkıntılı, çatışmalı durumlarda sakin kalmayı başararak, çözüm seçeneklerini gözden geçirmek, gözden geçirilen seçenekler arasında kendisini en çok memnun edecek, daha başarılı ve kazançlı kılacak olana yönelme becerisidir.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İnternet bağımlılığı

Genel olarak bireyin internet kullanımı konusunda aşırıya kaçması, isteğini bir türlü engelleyememesi, internete bağlanmadan geçirdiği sürenin anlamsız, boş, sıkıcı olduğunu düşünmesi, internetten yoksun kalındığında aşırı sinirli ve saldırgan tavırlar sergilemesi gibi davranışsal sorunlar yanında bireyin ailevi yaşantısında iş ve sosyal yaşantısında giderek bozulmayla birlikte işlevsel alanlarda da ciddi sorunlar yaşaması şeklinde tanımlanabilir (Young, 2004).

2.1.1. Young tarafından önerilen İnternet bağımlılığı tanı kriterleri

- İnternette olmaya yönelik normalin üstünde zihinsel uğraşı hali (günün çok büyük bir bölümünü interneti düşünerek geçirme, internetin başına geçtiği zaman orada yapacağı aktiviteleri hayal etme, internette yapacağı sonraki etkinlikleri planlama, zihnini bu tür şeylerle meşgul etme, vb.)
- Arzu edilen keyfe ulaşabilmek için gitgide eskisinden daha fazla sürede internette bulunma, internete girme arzusu hissetme.
- İnternet kullanma oranlarını düşürmeye çalışsa bile bu davranışı kontrol edebilme, azaltmaya çalışma veya bütünüyle bırakabilmek amacıyla başlattığı eylem ve girişimlerde büyük oranda başarısız olma.
- Herhangi bir nedene bağlı olarak İnternete bağlanma süresinin azalması veya tamamıyla kesilmesi halinde ciddi oranda huzursuz olma, mutsuzluk ya da kızgınlık hissetme.
- İlk başta düşündüğünden daha uzun sürelerde internete bağlı kalma.

- İnterneti aşırı düzeyde fazla sürelerde kullanmaktan dolayı bireyin arkadaşları, okulu, iş çevresiyle problemler yaşaması, eğitimi, işi ve kariyeri ile alakalı fırsatları kaçırma veya tehlikeye atma.
- İnternette geçirdiği zaman hususunda başka kişilere (öğretmen, anne baba, arkadaşlar, terapist, vb.) doğruyu söylememe.
- Kişisel problemlerinden kaçabilmek veya olumsuz düşünce ve duygulardan (örn: kaygı, çaresizlik, suçluluk, çökkünlük,) kurtulabilmek için İnternet kullanma.

2.2. Problem çözme

Problem çözme becerisi sosyal duygusal öğrenme becerilerinden biridir. Sorunlara karşı akılcı ve doğru yaklaşanlar problem çözme becerisi kazanmıştır. Problem çözme becerisine sahip bireyler etkili sonuçlar geliştirdiği gibi sorunlara çözüm odaklı yaklaşmayı da başarabilirler. Problem çözme becerileri sorun ve çatışmaları olgun ve etkin bir tarzda ele alarak kişinin belli davranışları içine alan bir süreci izlemesi durumudur. Bu açıdan bakıldığında problem çözme becerileri özellikle çatışmayı ele alıp çözme ve en uygun kararları verme yetileriyle ilişkilidir (Kabakçı, 2006).

İnsanın sosyal yaşantısında her zaman problemler olacaktır. Bireyler karşılaştıkları bu problemleri çözerken bebeklikten itibaren yetiştikleri çevrenin, onları yetiştiren kişilerin değer yargılarını, onların problemlerle baş etme yöntemlerini görerek kendi kişisel değerlerini de katmak suretiyle, kendilerine özgü problem çözme yöntemleri geliştirirler. Problem çözme becerisi; sorunla karşılaşan bireyin, toplumca kabul edilebilir seçenekler içinden, meşru yolları kullanarak sonuca ulaşma becerisi olarak da tanımlanabilir. Bireyler karar verme aşamasında farklı derecelerde zorlanma yaşayabilirler. Bu zorlanmalar bireylerde strese neden olmaktadır. Birey bu stresle başa çıkmak, yaşamsal dengeye kavuşabilmek için çeşitli çözüm yöntemlerini deneyecektir. Karar verme aşamasındaki birey iki tip karar verme süreci yaşar bunlar; dikkatli (vigilant) ve dikkatsiz (non-vigilant) karar verme tipileridir. Dikkatli karar verme stiline sahip kişiler uyumlu, dikkatsiz karar verme stiline sahip kişiler uyumsuz, yetersiz karar verme becerisine sahip kişilerdir. Karar verme aşamasında sorunu dikkatli bir şekilde ele alan

kişi sorunun çözümüne yardımcı olacak seçenekleri inceler, alternatif çözüm yollarını gözden geçirir ve bu seçeneklerin içinden çözüm için en doğru gördüğünü seçerek yaşamında uygulamaya koyar. Bu şekilde karar verme becerisinin en doğru sorun çözme becerileri ve oldukça yüksek öz saygı ile çok yüksek bir ilişkisi vardır (Phillips, Pazienza, Ferrin, 1984; Mann, Harmini ve Powers, 1989; Radford, Mann ve Ohata, 1993;Friedman ve Mann, 1993).

D’Zurilla (1988)’ ya göre problem çözme karar vermenin bir aşamasıdır. Problem çözmenin; (1) problemle yüzleşme, (2) problemi kendi değerler sistemi içinde tanımlama, (3) alternatif çözüm yolları üretme, (4) eldeki seçenekle göre en uygun kararı verme, (5) verdiği kararı uygulamaya koyarak ulaştığı sonuçları gözden geçirme gibi bir takım basamaklardan oluştuğunu belirtmişlerdir.

Dewey’in (1910). problem çözme aşamalarını tanımladığı yaklaşıma dayanarak problem çözme becerisine sahip bireyin Bingham tarafınca belirlenmiş problem çözme becerisi özellikleri şunlardır:

1. Problemi fark eder ve onunla uğraşma, onu çözme isteği duyar.
2. Kendi deneyimlerinden hareketle probleme uygun bir açıklama getirir, yaşadığı problemin ilişkili olduğu alanı tanımlar ve ilişkili olduğu diğer problemler kümesini anlamak için gayret eder.
3. İçinde bulunduğu problemle alakalı bilgiler toplar, problemin çözümüne yardımcı olacak bilgileri tasnif eder ve uygun bir şekilde düzenler.
4. Probleme dair topladığı bilgiler ışığında olası çözüm basamaklarını ve seçeneklerini belirler.
5. Olası özüm seçeneklerini değerlendirerek içlerinden işine en çok yarayanı seçer.
6. Seçtiği özüm yolunu dikkatlice uygular.
7. Probleminin özümü için kullandığı seçeneğin sonuçlarını izler ve değerlendirir (Fidan, 2016).

Problemin özümü sürecinde, tanımlanmış olan problemin çözümü için en iyi yolun ne olduğuna, problem çözümü sürecinde avantaj sağlayacak seçeneklerin neler olduğunu belirlemek gereklidir(Korkut, 2002). Janis ve Mann (1977, Akt: Radford, Mann, Ohta Nakane, 1993) problem çözümü

aşamasında doğru kararı verebilmek adına, o aşamada yaşanan olumsuz duygular ve stresle başa çıkmada beş farklı model tanımlamışlardır. Birinci model, birey var olan durumun değişmesi halinde bazı riskler olduğunu düşünür ve bu riskleri göze alamadığı için var olan durumu koruyarak değişime direnir. Mevcut durumda ortaya çıkan mevcut durum “**çatışmasız bağlılık**” (adherence)’tır. Bir diğer model; değişim halinde risk olarak görülmeyen buna karşı değişmeme durumunda çeşitli risklerle karşı karşıya kalınabileceği düşünüldüğünde bireyin kullandığı model “**çatışmasız değişim**”dir. Böyle bir durumda olası seçenekler yeterince özenli ve dikkatli bir şekilde gözden geçirilmeden karar alınmış olabilir. Değişme ve değişmeme durumlarının her ikisinde de risklerin oldukça çok olduğu düşünüyor ise, birey böyle stresli bir durumda karar verme güçlüğü yaşayacağından, ikileme düşer ve bir türlü kara veremez. Bireyin bu modelde yaşadığı davranış kaçınan bir tavır sergilemesine neden olabilir. Stresli yaşantılarla baş etmede bu tür bir davranış “**savunucu kaçma**” durumudur. Kişi problemine çözüm getirme hususunda zorlanıyorsa ve negatif bir tutuma sahipse karamsar herhangi bir karara varma konusunda zorlanacağı için sürekli bir erteleme davranışı sergileyebilir, karar almayı erteleyebilir, karar verme sorumluluğunu başka birine yüklemeye çalışabilir.

Öyle zamanlar, durumlar vardır ki değişme ya da değişmeme halinde olası riskleri çok yüksek olabilir, böyle bir durumda kişi uygun bir çözüm yolu bulmak ya da doğru bir karara varabilmek için yeterince zamanı olmadığını düşünerek, aceleyle panik bir durumda rasgele o an aklına gelen bir tavırla karara alabilir. Bu model “**aşırı uyarılmışlık/panik**” (hypervigilance) tarzında bir başa çıkma modeli olarak tanımlanır. Hem değişme hem de değişmeme hallerinde bireyin karşı karşıya kalacağı riskler çok yüksek olsa bile, en uygun çözümü bulabilmek adına yeterince zamanı olduğunu görüp karar verme basamaklarını sakın bir şekilde gözden geçirerek en uygun çözüme ulaşması durumu “**dikkatlilik/ihtiyatlılık**” (vigilance) modeli olarak adlandırılır.

2.3. Anne baba tutumları

Tutum: “Bireyin yaşantıları yoluyla deneyimlediği, sosyal ilişkileri sonucunda çıkarsadığı, içinde yaşadığı kültür ve eğitim yaşantıları süresince edindiği

bütün değer yargıları ışığında edindiği bütün bu bilgi birikimiyle karşılaştığı herhangi bir olay, nesne ya da duruma karşı tepki verme biçimi, eylemlilik ya da organizasyon halidir. Trustone (1959) tutum davranışını bir nesnenin yararına ya da zararına olacak şekilde bireyin takındığı psikolojik ruh hali olarak tanımlamıştır. Bu bakış açısına göre bir nesneden hazzetme veya hazzetmeme durumu duygulanım merkezi açısından nesne ya da durumdan haz duyma ya da duymama dercesine bakılarak tek bileşeni olan bir modelle açıklanma yoluna gidilmiştir.

Allport (1929)' a göre tutumu; kişinin karşılıklı ilişkiye girdiği bütün nesne ve durumlara gösterdiği reaksiyonları oldukça dinamik bir şekilde belirleyip yönlendirerek kendi deneyimleri yoluyla organize olup örgütlenmek suretiyle uygun davranış hazırlığı niteliğinde zihinsel ve sinirsel bir tepki durumu olarak tanımlar. Trustone'nin hazzetme ya da hazzetmeme tutumuna dayalı tek bileşenli yaklaşımına karşılık Allport'un tanımlamasında tutumun zihinsel ve davranış öğeleri bir arada ele alınarak, iyi-kötü, istenip-istenmeme durumuna göre iki bileşenli bir tutum tanımına yer verilmiştir.

Hogg ve Vaughan, (2007).Tutumların dokunulmaz, görünmez, fiziksel açıdan incelenemeyecek yapıda olduğu ve tutumların varsayımsal şeyler olduğu vurgusunu yapmışlardır. 1960'larda Rosenberg ve Howland, tutumun üç bileşenli görüşünü ortaya atmışlardır. Çok popüler olmuş bu görüşe göre tutum; duygu, düşünce ve davranış açısından ele alınmıştır. (Akt. Kağıtçıbaşı, 1999) Anne baba tutumlarına yönelik çalışmalarıyla bilinen ve tanınan Baumrind (1966) otoriter, izin verici ve demokratik olmak üzere üç tarz tutum tanımlamıştır.

Çocuk yetiştirirken anne babaların takındıkları tutumlar, yetiştirme tarzları çocukların sosyal ilişkilerini düzenlerken, yaşadıkları problemleri çözerken, önemli kararlar alırken nasıl bir yöntem izleyeceklerini belirler. Demokratik tutum sergileyen anne babaların çocukları genellikle olumlu kişilik özellikleri geliştirmekte, karar verme sürecinde sorumluluk almakta, sosyal ilişkilerini düzenlemede daha başarılı olmaktadır. Otoriter tutumu benimsemiş, koyulan kurallara harfiyen uyulmasını isteyen, aile içi işleyişte çocuklarıyla görüş alışverişinde bulunmayan ebeveynlerin yetiştirdikleri çocuklar,

çoğunlukla karar verme aşamasında yoğun stres yaşayan, çok zor karar alabilen, içe dönük, öfkeli, kendilik değeri düşük bireyler olmaktadır. Bu aile ortamında cezalandırma davranışına sıkça rastlanabilmektedir. İzin verici, tavizkar anne babaların çocuklarında da sınırsızlık, bazı zamanlarda anne babaya hükmetme, riskleri göremediği için çoğunlukla problem yaşama ya da olumsuz şeylerle karşı karşıya gelme gibi durumlar sıkça yaşanabilmektedir. Psikoloji biliminin sosyal psikoloji dalında anne baba tutumları ve bunların çevresel etkileri üzerine oldukça fazla araştırma yapılmış, bu araştırma sonuçları üzerinden bir çok farklı bakış açısı geliştirilmiştir. Farklı ebeveyn tutumlarının çocukların yaşamı üzerinde farklı etkiler yarattığı bir çok araştırmayla ortaya koyulmuştur.

Çocukların akademik başarıları üzerinde anne baba tutumları oldukça çok etkilidir (Nimsi,2006;Çelenk, 2003; Genç, Bozaslan, Kaya, 2012). Aile büyüklerini eğitime bakış açısı, kendi eğitim yaşantıları içinde yaptıkları eğitsel hataları, eğitime ilişkin oluşturdukları tutum ve davranışlardaki kararlılık düzeyi, ebeveynlerin eğitime bakış açısındaki farklılıklar çocukların eğitim başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bunla birlikte aile içindeki çekişme, çatışma, gerginlik, huzursuzluk ayrıca çocuğun kişilik özelliklerini tam olarak tanımadan yetiştirmek de başarısızlığa neden durumlar arasındadır (Razon,1983).

Aile içinde bireyler çeşitli roller üstlenerek çeşitli davranışlar sergilerler, bu vesileyle aile sistemleri oluşur. Her ailenin sistemi birbirinden farklı olabilir, bu farklılık aile sistemi içindeki bireylerin, yüklendikleri rolleri sergileme şekline göre değişiklik gösterir. Bireylerin sistem içindeki konumunu, yerini kendi kişilik özellikleri ve davranış kalıpları belirlemektedir. Dolayısıyla olumsuz kişilik özelliklerine sahip olan ve kabul edilemeyecek davranışlar sergileyen bireyler aile sisteminde uyumsuz, sorun yaratan kişi olarak görülecektir. Aile bireyleri arasındaki iletişim tarzı katı roller üzerinden yürüyorsa, bu aile büyüyen ergenler kalıplaşmış, esnek olmayan benlik yapıları geliştirirler bu da sosyal ilişkilerde zorlanmalarına neden olabilir.

Bireyin yetiştiği ortam esnek rollere dayalı, demokratik tutum takınmış ebeveynlerden oluşmuş bir aile sistemiye, bu ortamda yetişen ergen daha

rahat kararlar alabilen, kendisiyle ve çevresiyle barışık, hoş görül , olumsuzluklar karşısında çabuk yıkılmayan bir kişilik yapısı geliştirebilir. Aile ortamı aileyi oluşturan tüm bireyler, özellikle de çocuklar açısından huzur ve mutluluk ortamı olarak dizayn edilmelidir. Bunun duygunun yaşatılabilmesi için çocuklar anne babalarının kendilerini sevdiklerini, aile içinde kendilerine değer verildiğini, kendileriyle gurur duyduklarını ve çocuklarının varlığından dolayı şanslı ve mutlu olduklarını çocuklarına hissettirmelidirler. Bunun yanında ebeveynler gerekli hallerde sorumlulukları, bazı sıkıntılarını, aile içi görevleri çocuklarıyla paylaşmak suretiyle, onların karar verme ve sorun çözme becerilerini geliştirebilirler. Ebeveynleri tarafından sevildi ini, sürekli desteklenip, başarı ve başarısızlıklarıyla birlikte kabul edildiğini bilen çocuklar mutlu çocuklardır. Anca böyle bir aile yapısı varsa sağlıklı manevi yaşamın temelleri ailede atılabilir. Fiziksel, psikolojik, duygusal ve sosyal ihtiyaçları karşılanan çocuklar sağlıklı, bu ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanamayanlar da ne yazık ki sağlıksız olarak büyümektedir (Cüceloğlu, 2006; Göknar, 2004).

Dünya'nın farklı ülkelerinde internet kullanımına yönelik olarak ergenlerle yapılan araştırmalar gösteriyor ki, ergenlerin zararlı ve kötü örnek teşkil eden cinsel içerikli, şiddet içerikli sitelere girmesi, internet aracılığıyla siber zorbalık uygulaması ya da siber zorbalığa maruz kalması kaygı verici bulunmuştur (Eurobarometre, 2008). İnternet ba ımlılı ıyla ilgili yapılan tüm çalışmalar ebeveynlerin çocukları için internetin kullanım zamanıyla ilgili kurallar koyup denetleyerek (Valce ve diğerlerinden aktaran  zdemir, vd.,2016), internet kullanımları sürecinde çocukları ara ara gözlemleyerek (Eastin, Young ve Nathansoon, 2006) ve geliştirilmiş aile denetimi programları ile (Mitchell, Wolak ve Finkelhor, 2005) kontrol etmeye çalıştıklarını göstermektedir.

Ebeveyn ve  ocuk arasında internetin sınırlı ve doğru kullanımı ile ilgili oluştutulan olumlu iletişimin de karşılaşılabilecek riskleri durumlardan koruyucu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Anne babaları gösterdiği tutumlar, ergenlerle kurdukları ilişkinin niteliğinin ergenin internet kullanım tarzını da belirlediğini söylemek yanlış olmayacaktır. Young tarafından yapılan bir araştırma sonucunda ergenin internet kullanımının anne babası tarafından kontrol edilmiyor, herhangi bir şekilde y nlendirilmiyor ise,

ergende internetin kötüye kullanımı davranışı geliyor (Young, 2004). Ayas ve Horzum (2013) tarafından gerçekleştirilmiş araştırmada ihmalkar ebeveyn tutumuna sahip anne babaların çocuklarına sınır koymamaları neticesinde internetin kötüye kullanımı gözlenmiş, bu ailelerde yetişen çocukların internet bağımlılığına yatkınlığın demokratik tutum sergileyen, otoriter tutum sergileyen ailelerde yetişen çocuklara göre daha fazla olduğu görülmüştür.

2.3.1. Otoriter ve Baskıcı Tutum

Bu tutum sergileyen ebeveynler otoriter ve baskıcıdır. Aile içinde çok sert ve katı, tavizsiz bir disiplin anlayışı hakimdir. Bu tür ailelerde ebeveynler çocuklarının koydukları her kurala sorgusuz, sualsiz uymalarını beklerler. Bu aile ortamında çocuklar sıkı denetlemelerle, sevgiden yoksun bırakılarak kontrol edilirler. bu tutumu sergileyen ebeveynlerin hangi davranışlar sonucunda nasıl tepkiler vereceği önceden kestirilemez. Ebeveyn tutumlarının belirsizliği çocukları tepkisel, öfkeli, isyankar davranışlar sergilemeye iter. Ebeveyn baskısı altında büyüyen, sıkça suçlanan, en küçük bir yanlışında cezalandırılan ve ebeveynlerince sürekli müdahale altında tutulan çocukların sıkça ağlayan, aşağılık duygusuna kapılan, kendinden memnun olmayan, güvensiz bireyler olmaları büyük bir olasılıktır(Yavuzer, 2001).

2.3.2. Gevşek Tutum (Çocuk Merkezli Aile)

Geç yaşta ya da zor şartlarda çocuk sahibi olan ailelerde daha sık rastlanan bir ebeveyn tutumudur. Çocuk yaşamın tam ortasına oturtulur. Bütün her şey çocuğun ihtiyaç ve beklentilerine göre planlanır. Öyle ki, bir süre sonra çocuk evin prens ya da prensesi konumuna geçer ve deyimi yerindeyse, ebeveynlerini parmağında oynatır. Çocuğun her isteği yerine getirilmeye çalışılır, isteklerinin zaruri olup olmadığına bakılmaksızın bütün şartlar zorlanarak çocuğun beklentileri ebeveynleri tarafından karşılanmaya çalışılır. Bu tür ailelerde yetişen çocuklarda doyumsuzluk, memnuniyetsizlik, hiçbir şeyi beğenmeme, kolay memnun olamama, sosyal ilişkilerde zorlanma, kurallara uyamamak gibi sorunlar yaşadıkları gözlenmiştir. Aşırı hoşgörölü, çocuklarının istek ve arzularını hemen yerine getirmek için çabalayan, çocuklarına karşı fazlaca düşkün davranışlar sergileyen anne babaların bu

davranışları çocukların bencil bir kişilik geliştirmesine neden olmakta, bu sebeple bu tür ebeveyn tutumlarıyla yetişmiş çocuklarda sosyal ve toplumsal uyum düzeyleri düşük olmakta, bu çocuklar arkadaşlık ilişkilerini kurup sürdürmekte güçlükler yaşamaktadırlar (Yavuzer, 2011).

2.3.3. Dengesiz ve Kararsız Tutum

Kendi içinde tutarsız, sıkça karar değiştiren, verdiği kararlardan bir türlü emin olamayan, anne baba arasında çocuk yetiştirme tarzları bakımından farklılıklar yaşanan ailelerdeki anne babaların sıkça sergilediği bir ebeveyn tutumudur. Bu tür ailelerde, anne babalar çocuğun davranışlarıyla ilgili konuşurken sıkça çatışma yaşarlar, birinin olumlu bulduğu bir davranışı diğeri olumsuz bulabilir, bu çatışma çocuğun önünde yaşandığı için çocuk davranışının doğruluğundan bir türlü emin olamaz sürekli bir ikilem içinde kalır. Özellikle de anne babaların istedikleri şeyleri çocuğa yaptırma bilmek amacıyla önce yumuşak bir dil kullanması, çocuk kendinden beklenen davranışı yapmıyorsa bunun ardından ebeveynin ses tonunu yükselterek daha kızgın bir tavır takınması buna rağmen çocuk kendinden beklenen davranışı hala yerine getirmemişse baskı ve şiddete başvurup bunun ardından da özür dilemesi, yaptıklarından dolayı pişmanlık duyduğunu söyleyerek dengesiz ve tutarsız tutum sergilemesi bu tür ebeveynlerin olduğu ailelerde sıklıkla rastlanan yaşantılardandır (Yavuzer, 2011).

2.3.4. Aşırı Koruyucu Tutum

Bu tutuma sahip anne babalar çocuklarını her ortamda, her şeye karşı koruyup kollama ihtiyacı içindedirler, sanki çocuğu yakından ve sıkı bir şekilde korumazlarsa başına kötü bir şey gelecek, ona bir şey olacak duygusu içindedirler. Bu tür aşırı bir koruma ve kollama tutumu çocukta başkalarına bağımlı, özgüveni yeterince gelişmemiş, kendine güvenemeyen, hep birilerinin gölgesinde, korumasında olma hissi yaşatır. Bu tutumla büyüyen çocuklar yaşamları boyunca, kendilerini koruyacak, kendileri adına karar verebilecek güç odakları ararlar. Bu bağımlılığın çocuğun yaşamı boyunca sürmesinin yanında aynı koruyuculuğu eşinden bekleme yüksek ihtimaldir (Yavuzer, 2009;2011).

2.3.5. İlgisiz- Kayıtsız Tutum

Bu tarz tutuma sahip anne babalar, çocuklarına yeterince ilgi, sevgi, şefkat göstermezler. Bu aile sisteminde yetişen çocuklarda yaşanan en önemli duygulardan biri değersizlik duygusudur. Duygusal açıdan sürekli bir açlık içindedirler. İlgisiz kayıtsız ebeveynlerin olduğu ailelerde yetişen çocuklar yetişkin olduklarında, o yaşantıya ait rolleri üstlenip, layıkıyla yerine getirmekte güçlükler yaşarlar. Duygusal ilişkilerde başarısız olmaları çok kuvvetlidir. Bu ilişkilerdeki başarısızlık içlerine kapanmalarına neden olur. Genellikle yetişkin rolü üstlenmede nispeten daha başarısız olan bireyler ergenlik yaşantılarında toplumun standartlarını reddeden ve sosyal açıdan içine kapanık bireylerdir (Altinköprü, 1999; Yavuzer,2011; Whirter ve Acar, 2000).

2.3.6. Destekleyici ve Demokratik Tutum

Demokratik tutum sergileyen ebeveynlerin bulunduğu aile sistemlerinde, paylaşım, işbirliği, karşılıklı sevgi, saygı ön plandadır. Yaşına bakılmaksızın her aile bireyi diğerlerinin ihtiyaçlarını, değerlerini, duygularını önemser ve dikkate alır. Bu tür aile sisteminde sorunlar, olgun tartışmalar ve münazaralarla çözüme kavuşturulur. Bu ailelerdeki tartışmalar yapıcı, besleyici ve geliştiricidir. Eleştiriler üzmemek, kırmak, cezalandırmak için değil uzlaşma içindir. Demokratik aile sisteminde bireyler tartışmaların sonunda genellikle bir uzlaşmaya varırken, günün sonunda da yataklarına huzurlu ve dingin bir şekilde girerler. Aile ortamına sağduyu hakimdir, suçlayıcı dil kullanmamaya özen gösterilir. Demokratik destekleyici aile sisteminde yetişen çocuklar sosyal ilişkilerde başarılı, girişken, karar alma becerileri gelişmiş, öz güvenleri yerinde, kendiyle barışık ve çoğunlukla toplumsal kurallara uyan bireyler olmaktadır. Belirsiz tutum ve davranışların yaşanmadığı bir aile ortamında sorumluluk duygusu gelişmiş, kendi kararlarını alabilme yetisine sahip, özgüveni yüksek bireyler yetişecektir (Whirter ve Acar, 2000; Vural, 2004; Çağdaş ve Seçer 2004; Yavuzer, 2011).

2.4. Yurt İçinde ve Dışında Yapılan Araştırmalar

Alpoğuz'un (2014), İstanbul ilinde, biri özel, ikisi devlet okulu olmak kaydıyla üç ilköğretim okulunda, 569 öğrenci ile yaptığı araştırma sonucuna göre; cinsiyet etkeni algılanan baba tutumları üzerinde etkili bulunurken, algılanan anne tutumlarının üzerinde etkili olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca aile gelir düzeyinin, anne baba eğitim düzeyinin ve öğrencilerinin bulunduğu sınıf seviyesinin algılanan anne baba tutumlarını etkilediği gözlenmiştir.

Sümer ve Güngör (1999) tarafından, Ankara'da iki farklı üniversitede okuyan 301 öğrenciyle yapılan çalışma da anne babalarını denetleyici ve kontrol edici bulanlar da, kabul edici, ilgi gösterici bulanlarda olduğu bulunmuş. Anne babalarını kabul edici ilgi gösterici bulan öğrencilerin kabul/ilgi boyutu ve güvenli bağlanma stilleri arasında pozitif bir ilişki bulunurken, anne babalarını denetleyici, kontrol edici olarak algılayan öğrencilerin anne babalarıyla güvenli bağlanma konusunda daha sıkıntı yaşadıkları ve olumsuz benlik algıları geliştirdikleri görülmüştür.

1996 yılında Young, DSM IV kitabındaki patolojik kumar oynama ölçütlerini revize ederek internet bağımlılığı ölçütlerini ortaya koyabilmek için 396 kişi ile araştırma yapmış, bu araştırmanın evrenini büyük çoğunlukla kendini gün içinde uzun süreler internet kullanıcısı olarak tanımlayan kişilerin araştırma için arandığına yönelik bir ilana dönüş yapanlardan (self-selected) örneklem grubu oluşturulmuştur. Bu grubun verileri 100 kişilik bağımlılığı olmayan internet kullanıcılarıyla karşılaştırılmış, internet bağımlısı bireylerin haftada ortalama 38.5 saat internet kullandığı, internet bağımlısı olmayanların ise ortalama haftada 4.9 saat internet kullandıkları görülmüştür.

Scherer ve Bost'un, internet kullanımını görmek amacıyla 531 öğrenciyle yaptıkları çalışma sonucunda madde kötüye kullanımı ve bağımlılığı yanında on klinik belirtiyi tanımlayan bir kontrol listesi geliştirmişler, araştırmaya dahil olan katılımcılardan sene içinde kendilerinde bu belirtilerden hangilerinin olduğunu fark ettiklerini işaretlemelerini talep etmişlerdir. Bu belirtilerden üç ve yukarısını işaretleyenler "internet bağımlısı" olarak tanımlanmışlardır. Anketi cevaplayan 49 kişinin 6'sı (%13) üç ve üçten fazla madde işaretlemişler, üç ve üçten fazla madde işaretleyenlerin erkek olduğu tespit

edilmiştir. Bu %13' lük grubun % 2'si uzun süreli internet kullanmış olmalarının yaşamlarını, gündelik işlerini ve ilişkilerini olumsuz yönde etkilediklerini belirtmiştir.

Young ve Rodgers, 1998 yılında 259 kişiyle (129 kadın, 130 erkek) yaptıkları çalışmada Depresyonla patolojik internet kullanımı arasında ki ilişkiyi incelemişler, sonuçta Patolojik internet kullanıcısı kişilerin, normal internet kullanıcısı kişilere göre, hafif ya da orta düzeyde depresyona daha yatkın olduklarını görmüşlerdir. Ayrıca depresyonu olan bireylerde sorunlu internet kullanımının daha fazla geliştiği sonucuna ulaşmışlar.

Tsai ve Lin, 2003 yılında, 753 Tayvan'lı gençlerin katıldığı, "gençlerin internet bağımlılığı ve bilgisayar ağlarına yönelik yaklaşımlarını görmek için yaptıkları araştırma sonucunda kriterlere uygun 90 internet bağımlısı genç seçilmiş, bunların cevapları üzerinde yapılan incelemeler göstermiş ki, gençlerin internete bakış açıları, onlarda bağımlılığın gelişmesine neden olmaktadır.

Morhan, Martin ve Schumacher, 2000 yılında, 277 kolej öğrencisinin katılımıyla yaptıkları araştırma da patolojik internet kullanımı (PİK) şeklinde adlandırdıkları davranışı incelemişler, patolojik internet kullanımını tanılamak için 13 maddelik bir anket kullanmışlar, dört ve yukarısı olumlu yanıt veren kişilerin patolojik internet kullanıcısı olduğunu kabul etmişlerdir. Bu yöntemle 277 kişinin %8'ini Patolojik internet kullanıcısı olarak değerlendirmişler, bu kullanıcılar içinde erkeklerinin kadınlara oranla yaklaşık dört kat daha fazla olduğunu belirlemişlerdir.

Korkut 2002 yılında, lise seviyesindeki öğrencilerin problem çözme becerilerini görmek için, normal ve süper lise programlarına devam eden 155 erkek, 239 kız olmak üzere toplam 394 öğrenciyle problem çözme becerileri üzerine bir araştırma yapmış. Araştırmada cinsiyet, yaş, okul türü, annenin eğitimi, babanın eğitimi, öğrencilerin sıkıntılarını konuşabildiği ve sıkıntılarını anlayan kişiler değişkenlerine yer vermiş. Verilerin analizi sonucunda şu tür bulgular elde edilmiştir; okul türü, babanın işi, yaş, cinsiyet, problemlerini kimlerle konuşabildikleri, anlaşıldıklarını düşündükleri, sıkıntılarını önemseyen, anlayan değişkenler problem çözme davranışları bakımından etkiliyken, öğrencilerin annelerinin mesleklerinin ve babalarının ise eğitim

düzeyi değişkenlerinin problem çözme becerilerini etkilemediği bulgularına ulaşmıştır.

1988 yılında Aysan, lise öğrencilerinin başa çıkma stratejilerini incelediği araştırmasında, araştırmaya katılan gençlerin yaş etkeni, hayal etme, kaçınma stratejilerinin problem çözme becerisi üzerinde etkisi olmadığı bulunmuştur. Kızların erkeklere oranla problem çözme becerilerini daha fazla kullandıkları görülmüştür. Kız öğrenciler erkek öğrencilere oranla daha fazla hayal kurdukları ve daha fazla kendilerini suçlama yoluna gittikleri tespit edilmiş.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın modeli

Araştırma, Ortaokul 7. ve 8. sınıfa devam eden öğrencilerden araştırmaya dahil olanların internet bağımlılığı düzeyleri, çocuk, anne-baba ilişkisi, problemi ele alıp çözme becerileri ve okuldaki akademik başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla güden, niceliksel verilere dayanan betimsel nitelikli ilişkisel tarama modelidir.

3.2 Evren, Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evreni “hedef evren” olarak da adlandırılmaktadır. (Akbulut, 2010). İzmir ili Karşıyaka ilçesi Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokuluna devam eden 7- 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada yansız örnekleme modeli kullanılmıştır. Bu örnekleme; rastlantısal örnekleme, basit rastlantısal örnekleme, tesadüfi örnekleme, yalın rastlantısal örnekleme isimleri ile de bilinir(Karasar, 2005; Sencer, 1989). Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokulu’nun 7. ve 8. sınıflarına devam eden 202’si erkek ve 196’sı da kız olmak üzere toplam 398 öğrenci içinden bilgilendirilmiş veli onamı alınan ve çalışmaya gönüllü olarak katılacak öğrencilerin bulunduğu kesitsel bir araştırmadır.

3.3 Veri toplama araçları

Bu araştırmada, veri toplamak amacıyla Prof. Dr. Murat KAYRI ve Yük. Lis. Öğrencisi Selim GÜNÜÇ’ün geçerlik, güvenirlik çalışmasını yaptıkları İnternet

Bağımlılık Ölçeği (İBÖ), Türkiye standardizasyonu Prof. Dr. Seher SEVİM tarafından yapılan Leuven Algılanan Anne Baba Ölçeği (LAABÖ), S. ÇAM ve S. TÜMKAYA tarafından geliştirilmiş olan Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE) ve öğrencilere ait demografik bilgileri alabilmek için araştırmacının geliştirdiği “Kişisel Bilgi Formu”, çalışmanın yapılabilmesi adına İzmir Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinler öğrencilere ait devamsızlık ve öğrenci ders notlarını gösterir belgeler kullanılacaktır.

3.3.1. İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ)

Nichols ve Nick (2004)'nin geliştirdikleri “Internet Addiction Scale” Türkçe karşılığıyla “İnternet Bağımlılık Ölçeği”nin Türkçe uyarlama çalışmasını Kayri ve Günüş (2009) yapmıştır. Ölçeğin orijinalinde iç tutarlık katsayısı (cornbach alfa).95 tir. Türkçe uyarlamadaki iç tutarlık katsayısı (corbach alfa) .93 olarak bulunmuştur.

Uyarlama çalışması 277 üniversite öğrencisiyle yapılmıştır. Beşli likert tarzı bir ölçektir. Uyarlama çalışmasındaki ölçek 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin madde ayırt edicilik düzeyleri .420 ile .681 değerleri arasındadır. Bu değer kabul edilen .4 değerinin üstündedir. Cronbach alfa (α) iç tutarlık katsayısı .943 olarak tespit edilmiştir.

İBÖ Puanlaması

İBÖ otuz beş maddeden oluşmaktadır. Likert tipi bir ölçek olup “kesinlikle katılmıyorum” (1) “katılmıyorum” (2), “kararsızım” (3), “katılıyorum” (4), “tamamen katılıyorum” (5) şeklinde derecelmeler mevcuttur. Her bir maddeye en fazla 5 puan verilebilir. Tüm maddelerden beş puan alan birey toplamda en fazla yüz seksen beş puan alacaktır. Ölçekten alınacak en düşük puan ise otu beş tir.

Bireyin ölçekten aldığı puanın yükselmesi internet bağımlılık düzeyinde artış olduğunu göstermektedir. Beşli likert tarzı ölçeklerde kullanılan dereceleme aralıklarında aritmetik ortalamaların anlamlandırılabilmesi için dereceleme aralıkları istatistiki olarak, 1.00-1.80; 1.81-2.60; 2.61-3.40; 3.41-4.20; 4.21-5.00 biçiminde ifade edilebilmektedir Yılmaz 2010). Ölçeği geliştiren araştırmacılar beşli likert tarzında düzenlenmiş olan ölçeğin tek tek

maddelere verilebilecek en yüksek puanın (5), en düşük puanın (1), puanlar arasındaki farkın (4) olduğuna dikkat çekerek bu farkın verilebilecek en yüksek puan sayısına (5) bölerek aralıklar belirlenmiştir (0.8). Buna bağlı olarak istatistiki analizlerde her bir maddeye verilen puanların ortalaması üzerinden değerlendirme yapabilmek adına yorumlama ölçütü şu şekilde verilmiştir.

a- 1.80 arası = Kesinlikle Katılmıyorum

b- 1.81 – 2.60 arası =

Katılmıyorum

c- 2.61 – 3.40 arası = Kararsızım

d- 3.41 – 4.20 arası =

Katılıyorum

e- 4.21 – 5.00 arası = Tamamen Katılıyorum

Yukarıda belirtilen yorum ölçütünden bağımlı grupları yordayabilmek için aşağıdaki gruplara ulaşılmıştır (Selim Günüş ile kişisel iletişim, 4 Temmuz 2011).

A. 2.60 arası = Bağımlı Olmayan (31-91 puan arası)

B. 2.61 – 3.40 arası = Eşik Grubu (92 – 119 puan arası)

C. 3.41 – 4.20 arası = Risk Grubu (120 – 147 puan arası)

D. 4.21 – 5.00 arası = Bağımlı Grup (148 – 175 puan arası)

3.3.2. Leuven Algılanan Anne Baba Ölçeği (LAABÖ) Ergen Sürümü

Geçerlik Bulguları

Ana baba ve ergen sürümlerinin Türk kültürüne uyarlaması Seher A. SEVİM’ce yapılan “Leuven Algılanan Ana babalık Ölçeği” (LAAÖ) ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışması yapılırken, geçerlik çalışmasında doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt bağıntılı geçerlik teknikleri kullanılmıştır. Güvenirlik çalışmasında ise iç tutarlık katsayısı ve madde toplam korelasyonları teknikleri kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına bakıldığında ergen sürümü ve anne-baba sürümü arasındaki uyum göstergelerinin istatistiki olarak yeterli düzeyde olduğu görülmüştür.

LAAÖ, psikolojik kontrol, davranışsal denetim, duyarlık ve özerklik desteği alt boyutlarından oluşmaktadır. Hem anne babalar hem de ergenler için orijinal ölçeğin dört faktörlü yapısı test edilmiş ve doğrulanmıştır, orijinal ölçekte madde sayısı 28 iken ergen anne sürümünde 21, ergen baba sürümünde ise 19 olarak belirlenmiştir. Puanlama yapılırken dört boyut ayrı ayrı değerlendirilir. Katılımcı her bir maddeye 1 ile 5 arasında bir puan verir.

Orijinal ölçekte ergen sürümünün geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılırken 15-22 yaşları arasında 1883 kişilik bir örneklem grubu ile çalışılmıştır.

Duyarlık boyutu ana-babalardan görülen destek ve yakınlığın derecesini vermektedir. Duyarlık boyutundaki maddelerin Cronbach alfa değerleri .91 ile .92 arasında değişmektedir.

Psikolojik kontrol alt boyutu ana-babaların psikolojik açıdan denetleme, müdahalede bulunma ve zorlayıcı bir tavır göstererek ergeni kontrol etme çabasını gösteriyor bu tutum özellikle gencin psikolojik yaşantılarına müdahale eylemini göstermektedir. Psikolojik kontrol alt boyutunun Cronbach alfa değerleri .83,1 ile .85,42 arasındadır.

Davranışsal denetim, kurallar ve ilkelere bağlı kalarak anne-babaların uyguladığı etkin denetimi göstermektedir. Bu alt boyutun Cronbach alfa değerleri .81 ile .83 arasındadır.

Özerklik desteği alt boyutu, bu alt boyuttaki maddeler ergenin kendi iradesiyle aldığı kararların, yaptığı planlamaların ve girişimci özerk yanının anne-baba tarafından ne ölçüde desteklendiği ile ilgilidir. Cronbach alfa değerleri .73,1 - .78,1 aralığında değişmektedir.

Ölçek güvenirliğini belirleyen iç tutarlılık katsayıları hesaplandığında; Ölçeğin ergen-anne sürümünde davranışsal denetim .58, duyarlık .88, psikolojik kontrol .81 ve özerklik desteği .72 olarak belirlenmiştir. Ergen-baba sürümünde duyarlık .91,1 psikolojik kontrol .77, davranışsal denetim .78,1 ve özerklik desteği .67 olarak saptanmıştır.

Ergen-baba sürümünde duyarlık .68-.82, davranışsal denetim .53-.70, psikolojik kontrol .47-.55 ve özerklik desteği .30-.55 arasındadır.

Ergen-anne sürümü duyarlık boyutundaki maddelerin madde toplam korelasyonu .56 -.77, davranışsal denetim .30-.57, psikolojik kontrol .53-.68 ve özerklik desteği .33-.59 arasında değişmektedir.

LAAÖ ergen sürümünde elde edilen geçerlik ve güvenilirliğe ait veriler genel olarak ele alındığında bazı alt boyutların puanlarının düşük olmasına rağmen LAABÖ/e ile AABÖ'nün alt boyutları arasındaki ilişkinin büyük bir bölümünün uyarlanmış ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğinin psikometrik özelliklerinin yeterli olduğu söylenebilir.

3.3.3. Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE)

Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE) Tümkaya ve Çam (2007) tarafından geliştirilmiştir. İlk önce 18-30 yaşları arasındaki üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemleri ele alma yaklaşımı ve çözüm becerilerini ölçbilmek amacıyla geliştirilmiştir. Yine Tümkaya ve Çam tarafından 2008 yılında 15-18 yaşları arasındaki lise öğrencileri ve 2009 yılında da 30-73 yaşları arasındaki yetişkinler için KPÇE envanterlerinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu geçerlik, güvenirlik çalışmaları sonucunda, bu üç farklı formun da geçerli ve güvenilir ölçüm yapabilecek psikometrik özelliklere sahip oldukları belirtilmiştir.

KPÇE elli soru ve beş alt ölçekten oluşmaktadır. Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (1) Hiç uygun değil, (2) Biraz uygun, (3) Uygun, (4) Çoğunlukla uygun, (5) Tamamen uygun şeklinde hazırlanmış beşli likert tarzı bir ölçektir. Alt ölçeklerden alınan yüksek puanlar bireyin problem çözme becerisinin yüksekliğini göstermektedir. Yapılan faktör analizi çalışması sonucunda kişiler arası problem çözme becerisiyle ilgili olarak varyansın toplam % 38.38'ini açıklayan beş faktör elde edilmiştir. Bu faktörler Yapıcı Problem Çözme (YPÇ), Sorumluluk Almama (SA), Probleme Olumsuz Yaklaşma (POY), Kendine Güvensizlik (KG) ve Israrcı-Sebatkar Yaklaşım (I-SY) alt ölçekleri olarak adlandırılmıştır. Her bir alt ölçekte yer alan madde sayısı sırasıyla 16, 16, 7, 5 ve 6'dır. Maddelerin yer aldıkları alt ölçeklerin toplam puanlarıyla hesaplanan korelasyon değerleri de .22 ile .74 arasında değişmektedir. Envanterin alt ölçek puanları arasında düşük ve orta düzeyde ilişkiler mevcuttur. Envanterin alt ölçek puanlarının iç tutarlılık Cronbach Alfa

katsayıları POY=.91, YPÇ=.88, KG=.67, SA=.74 ve I-SY=.70'dir. Envanterin dört hafta ara ile 60 öğrenciye iki defa uygulanması sonucunda hesaplanan test-tekrar test korelasyon değerlerinin ise alt ölçekler için sırasıyla .89, .82, .69, .76 ve .70 olduğu gözlenmiştir (Çam ve Tümkaya, 2007).

3.3.4. Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından hazırlanmış, on iki maddeden oluşmuş, katılımcının cinsiyeti, sınıf düzeyi, ebeveynlerin eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, ailedeki çocukların sayısı ve anne babanın medeni durumları hakkında veri sağlayan araçtır.

3.3.5. Verilerin toplanması ve analizi

Veri toplama araçları veli onamı alınan 345 öğrenciye araştırmacı tarafından verilmiştir. Veri toplama işlemi, okul idaresi bilgilendirildikten sonra 7. sınıflarda genellikle herhangi bir sebeple boş geçen derslerde, 8. Sınıflarda ise rehberlik saatlerinde uygulanmıştır.

Araştırma bulguları istatistiksel olarak SPSS 25.0 veri analizi programında yapılan çözümlemeler ile saptanmıştır.

Araştırmada kullanılan İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeğinin güvenirliği için Cronbach alfa testi yapılmıştır. İnternet Bağımlılık Ölçeği cronbach alfa katsayısı 0,935, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri için 0,867, Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği için 0,603 bulunmuştur.

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin ve sahip olduğu teknolojik ürünlerin ve günlük internet kullanım süresinin dağılımı frekans analiz ile saptanmıştır. Öğrencilerin Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Öğrencilerin Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının normal dağılıma uyma durumu Kolmogorov-Smirnov testi, QQ plot ve

Çarpıklık-basıklık değerleri göz önünde bulundurularak incelenmiş ve normal dağılıma uyduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetine ve sınıfına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık leği, Kişilerarası Problem zme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık leği puanlarının karşılaştırılmasın bağımsız örneklem t testi, diğer demografik değişkenlere göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ANOVA kullanılmış ve ileri analizi olarak Tukey testi seçilmiştir. Öğrencilerin Okul başarısı, İnternet Bağımlılık leği, Kişilerarası Problem zme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık leği puanları arasındaki ilişki Pearson testi ile test edilmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1.

Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri

	Sayı(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet		
Kadın	176	51,01
Erkek	169	48,99
Sınıf		
7. sınıf	222	64,35
8. sınıf	123	35,65
Kardeş sayısı		
Tek çocuk	68	19,71
İki kardeş	208	60,29
Üç ve üzeri	69	20,00
Doğum sırası		
İlk çocuk	187	54,20
İkinci çocuk	122	35,36
Üçüncü ve üzeri	36	10,43
Ebeveyn birliktelik durumu		
Birlikte	261	75,65
Boşanmış/ayrı yaşayan	66	19,13
Anne/Baba vefat etmiş	18	5,22
Annenin eğitim durumu		
İlköğretim ve altı	107	31,01
Lise	139	40,29
Lisans ve üzeri	99	28,70
Babanın eğitim durumu		
İlköğretim ve altı	81	23,48
Lise	127	36,81
Lisans ve üzeri	137	39,71
Ailenin aylık geliri		
2500 TL ve altı	84	24,35
2501-4000 TL	115	33,33
4001-5500 TL	65	18,84
5501 TL ve üzeri	81	23,48

Tablo 1.'de araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1.'e göre araştırma konusu öğrencilerin %51,01'i kadın, %48,99'u erkektir. Katılımcıların %64,35'i 7. sınıf öğrencisi ve %35,65'i 8. sınıf öğrencisidir. Kardeş sayılarına bakıldığında %19,71'inin tek çocuk, %60,29'unun iki kardeş ve %20,00'sinin üç ve üzeri kardeş olduğu görülmektedir. Doğum sırasına göre katılımcıların %54,20'si ilk çocuk, %35,36'sı ikinci çocuk ve %10,43'ü üçüncü ve üzeri sıradadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %75,65'i ebeveyni ile birlikte yaşamakta, %19,13'ünün ebeveyni boşanmış/ayrı yaşamakta ve %5,22'sinin anne/babası vefat etmiştir. Katılımcıların annelerinin eğitim durumuna bakıldığında %31,01'inin annesi ilköğretim ve altı, %40,29'unun annesi lise ve %28,70'inin annesi lisans ve üzeri mezundur. Babanın eğitim durumuna göre ise %23,48'i ilköğretim ve altı, %36,81'i lise ve %39,71'i lisans ve üzeri mezundur. Katılımcıların ailesinin aylık gelirine bakıldığında %24,35'inin 2500 TL ve altı, %33,33'ünün 2501-4000 TL arası, %18,84'ünün 4001-5500 TL arası ve %23,48'inin 5501 TL ve üzeri geliri olduğu görülmektedir.

Tablo 2.

Öğrencilerin sahip olduğu teknolojik ürünle ve günlük internet kullanım süresi

	Sayı(n)	Yüzde(%)
Sahip olunan teknolojik ürünler*		
Kişisel bilgisayar	250	72,46
Kişisel akıllı cep telefonu	300	86,96
Kişisel tablet	205	59,42
Günlük internet kullanım süresi		
0-1 saat	44	12,75
1-2 saat	109	31,59
2-3 saat	81	23,48
3-4 saat	55	15,94
4-5 saat	19	5,51
5 saat ve Üzeri	37	10,72

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin sahip olduğu teknolojik ürünlerin ve günlük internet kullanım süresinin dağılımı Tablo 2.'de verilmiştir.

Tablo 2. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %72,46'sının sahip olduğu teknolojik ürün kişisel bilgisayar, %86,96'sının kişisel akıllı cep telefonu ve %59,42'sinin kişisel tablettir. Katılımcıların internet kullanım süresine bakıldığında %12,75'inin 0-1 saat, %31,59'unun 1-2 saat, %23,48'inin 2-3 saat, %15,94'ünün 3-4 saat, %5,51'inin 4-5 saat ve %10,72'sinin 5 saat ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 3.

Öğrencilerin Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	N	$\bar{x}$	s	Min	Max
Okul Başarısı	345	81,74	10,67	52	99
Yoksunluk	345	31,13	9,20	11	55
Kontrol güçlüğü	345	22,48	8,49	10	50
İşlevsellikte bozulma	345	14,18	5,72	7	35
Sosyal izolasyon	345	13,06	5,19	7	35
İnternet Bağımlılık Ölçeği	345	80,85	24,62	35	175
Probleme Olumsuz Yaklaşma	345	40,35	13,07	16	79
Yapıcı Problem Çözme	345	53,09	13,03	18	123
Kendine Güvensizlik	345	14,39	5,50	7	35
Sorumluluk Almama	345	12,60	4,41	5	25
Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım	345	20,77	4,58	6	30
Duyarlılık (Anne)	345	24,79	3,97	7	35
Davranışsal denetim (Anne)	345	9,81	2,57	4	20
Psikolojik kontrol (Anne)	345	13,50	2,83	4	20
Özerklik Desteği (Anne)	345	15,12	2,15	4	20
Duyarlılık (Baba)	345	28,75	6,12	8	35
Davranışsal denetim (Baba)	345	11,78	3,33	4	20
Psikolojik kontrol (Baba)	345	9,16	3,60	4	20
Özerklik Desteği (Baba)	345	15,05	3,12	4	20

Tablo 3.'te araştırma konusu olan öğrencilerin Okul Başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları verilmiştir.

Tabloya göre öğrencilerin Okul Başarısı ortalaması $81,74 \pm 10,67$ puandır. Katılımcıların İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyutları olan yoksunluk puanı

ortalaması $31,13 \pm 9,20$, kontrol güclüğü ortalaması $22,48 \pm 8,49$, işlevsellikte bozulma ortalaması $14,18 \pm 5,72$, sosyal izolasyon ortalaması $13,06 \pm 5,19$ ve İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ortalaması $80,85 \pm 24,62$ puandır.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin alt boyutları olan probleme olumsuz yaklaşma puan ortalaması $40,35 \pm 13,07$, yapıcı problem çözme ortalaması $53,09 \pm 13,03$, kendine güvensizlik ortalaması $14,39 \pm 5,50$, sorumluluk almama ortalaması $12,60 \pm 4,41$ ve ısrarcı-sebatkar yaklaşım puanı ortalaması da $20,77 \pm 4,58$ 'dir.

Katılımcıların anneleri için Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin alt boyutları puan ortalamalarına bakıldığında duyarlılık alt boyutu ortalamasının $24,79 \pm 3,97$, davranışsal denetim alt boyutu ortalamasının $9,81 \pm 2,57$, psikolojik kontrol alt boyutu ortalamasının $13,50 \pm 2,83$ ve özerklik desteği alt boyutu ortalamasının $15,12 \pm 2,15$ puan olduğu görülmektedir. Katılımcıların babaları için Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında ise duyarlılık alt boyutu ortalamasının $28,75 \pm 6,12$, davranışsal denetim alt boyutu ortalamasının $11,78 \pm 3,33$, psikolojik kontrol alt boyutu ortalamasının $9,16 \pm 3,60$ ve özerklik desteği alt boyutu ortalamasının $15,05 \pm 3,12$ puan olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzeyinin Dağılımı

Tablo 4.

Öğrencilerin cinsiyetine göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	T	P
Okul Başarısı	Kadın	176	83,13	9,84	2,475	0,014*
	Erkek	169	80,30	11,32		
Yoksunluk	Kadın	176	29,33	9,06	-3,774	0,000*
	Erkek	169	33,00	9,00		
Kontrol güçlüğü	Kadın	176	20,98	7,75	-3,391	0,001*
	Erkek	169	24,04	8,95		
İşlevsellikte bozulma	Kadın	176	13,04	5,28	-3,865	0,000*
	Erkek	169	15,37	5,93		
Sosyal izolasyon	Kadın	176	12,14	4,87	-3,440	0,001*
	Erkek	169	14,03	5,35		
İnternet Bağımlılık Ölçeği	Kadın	176	75,49	22,96	-4,230	0,000*
	Erkek	169	86,44	25,11		
Probleme Olumsuz Yaklaşma	Kadın	176	40,84	13,69	0,711	0,478
	Erkek	169	39,84	12,41		
Yapıcı Problem Çözme	Kadın	176	54,85	13,81	2,577	0,010*
	Erkek	169	51,26	11,93		
Kendine Güvensizlik	Kadın	176	13,49	5,27	-3,108	0,002*
	Erkek	169	15,31	5,61		
Sorumluluk Almama	Kadın	176	12,06	4,30	-2,337	0,020*
	Erkek	169	13,17	4,47		
Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım	Kadın	176	21,25	4,57	2,016	0,045*
	Erkek	169	20,26	4,55		
Duyarlılık (Anne)	Kadın	176	25,12	3,98	1,555	0,121
	Erkek	169	24,46	3,95		
Davranışsal denetim (Anne)	Kadın	176	9,96	2,45	1,074	0,284
	Erkek	169	9,66	2,69		
Psikolojik kontrol (Anne)	Kadın	176	13,59	2,66	0,581	0,562
	Erkek	169	13,41	2,99		
Özerklik Desteği (Anne)	Kadın	176	15,13	2,05	0,130	0,897
	Erkek	169	15,10	2,25		
Duyarlılık (Baba)	Kadın	176	29,74	5,77	3,090	0,002*
	Erkek	169	27,73	6,32		
Davranışsal denetim (Baba)	Kadın	176	11,81	3,47	0,137	0,891
	Erkek	169	11,76	3,19		
Psikolojik kontrol (Baba)	Kadın	176	8,70	3,72	-2,427	0,016*
	Erkek	169	9,63	3,41		
Özerklik Desteği (Baba)	Kadın	176	15,23	3,11	1,134	0,258
	Erkek	169	14,85	3,13		

*p<0,05

Tablo 4.'te araştırmaya alınan öğrencilerin cinsiyetine göre Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin t testi sonuçları verilmiştir. İncelenen tabloda öğrencilerin cinsiyetine göre Okul Başarıları puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olup ($p<0,05$), kadın öğrencilerin Okul Başarıları puanları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur.

Araştırma konusu olan öğrencilerin cinsiyetine göre İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre erkek öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden ve yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon alt boyutlarından aldıkları puanlar kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Katılımcıların cinsiyetine göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin probleme olumsuz yaklaşma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark saptanmamış olup ($p>0,05$), yapıcı problem çözme, kendine güvensizlik, sorumluluk almama ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Kadın katılımcıların yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım puanları erkek katılımcılara göre daha yüksek iken; erkek katılımcıların kendine güvensizlik ve sorumluluk almama puanları kadın katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından anneleri için aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüş ($p>0,05$), ancak babaları için aldıkları puanlar arasındaki fark duyarlılık ve psikolojik kontrol alt boyutlarında anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin babaları için duyarlılık alt boyutundan aldıkları puanlar erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek, psikolojik kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar ise erkek öğrencilere göre daha düşüktür. Erkek ve kadın öğrencilerin babaları için davranışsal denetim ve özerklik desteği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 5.

Öğrencilerin sınıfına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	s	t	P
Okul Başarısı	7. sınıf	222	81,77	10,65	0,076	0,939
	8. sınıf	123	81,68	10,75		
Yoksunluk	7. sınıf	222	30,53	9,00	-1,632	0,104
	8. sınıf	123	32,21	9,50		
Kontrol güclüğü	7. sınıf	222	21,96	8,65	-1,529	0,127
	8. sınıf	123	23,41	8,14		
İşlevsellikte bozulma	7. sınıf	222	13,61	5,58	-2,507	0,013*
	8. sınıf	123	15,21	5,84		
Sosyal izolasyon	7. sınıf	222	12,97	5,19	-0,458	0,647
	8. sınıf	123	13,24	5,21		
İnternet Bağımlılık Ölçeği	7. sınıf	222	79,07	24,48	-1,815	0,070
	8. sınıf	123	84,07	24,64		
Probleme Olumsuz Yaklaşma	7. sınıf	222	39,78	12,65	-1,083	0,280
	8. sınıf	123	41,37	13,77		
Yapıcı Problem Çözme	7. sınıf	222	52,82	12,40	-0,517	0,606
	8. sınıf	123	53,58	14,12		
Kendine Güvensizlik	7. sınıf	222	14,33	5,44	-0,236	0,813
	8. sınıf	123	14,48	5,63		
Sorumluluk Almama	7. sınıf	222	12,47	4,29	-0,760	0,448
	8. sınıf	123	12,85	4,63		
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	7. sınıf	222	20,51	4,47	-1,399	0,163
	8. sınıf	123	21,23	4,74		
Duyarlılık (Anne)	7. sınıf	222	24,88	4,08	0,528	0,598
	8. sınıf	123	24,64	3,79		
Davranışsal denetim (Anne)	7. sınıf	222	9,89	2,72	0,706	0,480
	8. sınıf	123	9,68	2,29		
Psikolojik kontrol (Anne)	7. sınıf	222	13,40	2,84	-0,862	0,389
	8. sınıf	123	13,67	2,81		
Özerklik Desteği (Anne)	7. sınıf	222	15,11	2,13	-0,091	0,928
	8. sınıf	123	15,13	2,19		
Duyarlılık (Baba)	7. sınıf	222	29,23	6,12	1,932	0,054
	8. sınıf	123	27,90	6,04		
Davranışsal denetim (Baba)	7. sınıf	222	11,90	3,25	0,885	0,377
	8. sınıf	123	11,57	3,49		
Psikolojik kontrol (Baba)	7. sınıf	222	8,97	3,62	-1,305	0,193
	8. sınıf	123	9,50	3,54		
Özerklik Desteği (Baba)	7. sınıf	222	15,05	3,12	-0,011	0,992
	8. sınıf	123	15,05	3,14		

* $p < 0,05$

Araştırma konusu öğrencilerin sınıfına göre Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin t testi sonuçları Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 5.'e göre araştırma kapsamındaki öğrencilerin sınıfına göre Okul Başarıları puanları, KPÇE'nin bütün alt boyutlarından ve anne-babaları için Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$).

Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin sınıfına göre İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin işlevsellikte bozulma alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). 7. sınıftaki öğrencilerin işlevsellikte bozulma alt boyutu puanları 8. sınıftaki öğrencilere göre düşüktür. Yoksunluk, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon alt boyutları ve İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden sınıflarına göre aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 6.

Öğrencilerin kardeş sayısına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Kardeş sayısı	N	$\bar{X}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Okul Başarısı	Tek çocuk	68	82,46	11,36	53	99	9,849	0,000*	1-3
	İki kardeş	208	83,15	9,75	57	99			2-3
	Üç ve üzeri	69	76,80	11,33	52	98			
Yoksunluk	Tek çocuk	68	32,13	10,02	11	55	0,585	0,558	
	İki kardeş	208	31,01	9,15	11	55			
	Üç ve üzeri	69	30,49	8,56	15	51			
Kontrol güçlüğü	Tek çocuk	68	23,44	9,22	10	50	0,807	0,447	
	İki kardeş	208	22,03	8,43	10	50			
	Üç ve üzeri	69	22,88	7,90	10	49			
İşlevsellikte bozulma	Tek çocuk	68	14,25	5,25	7	27	0,155	0,856	
	İki kardeş	208	14,06	5,99	7	35			
	Üç ve üzeri	69	14,49	5,35	7	27			
Sosyal izolasyon	Tek çocuk	68	13,93	5,65	7	27	1,266	0,283	
	İki kardeş	208	12,77	5,21	7	35			
	Üç ve üzeri	69	13,09	4,59	7	27			
İnternet Bağımlılık Ölçeği	Tek çocuk	68	83,75	26,35	35	146	0,636	0,530	
	İki kardeş	208	79,87	24,84	35	175			
	Üç ve üzeri	69	80,96	22,18	40	135			
Probleme Olumsuz Yaklaşma	Tek çocuk	68	41,79	13,82	17	72	1,651	0,193	
	İki kardeş	208	39,32	13,17	16	78			
	Üç ve üzeri	69	42,04	11,80	19	79			
Yapıcı Problem Çözme	Tek çocuk	68	53,56	13,66	29	102	0,058	0,944	
	İki kardeş	208	52,94	12,82	18	123			
	Üç ve üzeri	69	53,09	13,17	20	88			
Kendine Güvensizlik	Tek çocuk	68	14,59	5,68	7	30	2,713	0,068	
	İki kardeş	208	13,90	5,23	7	32			
	Üç ve üzeri	69	15,65	5,97	7	35			
Sorumluluk Almama	Tek çocuk	68	11,99	4,36	5	25	1,276	0,280	
	İki kardeş	208	12,61	4,47	5	25			
	Üç ve üzeri	69	13,19	4,28	5	25			
Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım	Tek çocuk	68	20,82	4,89	10	30	0,035	0,966	
	İki kardeş	208	20,79	4,55	6	30			
	Üç ve üzeri	69	20,64	4,41	11	30			
Duyarlılık (Anne)	Tek çocuk	68	24,03	3,96	13	35	3,891	0,021*	1-2
	İki kardeş	208	25,27	3,61	9	35			2-3
	Üç ve üzeri	69	24,10	4,79	7	31			
Davranışsal denetim (Anne)	Tek çocuk	68	10,13	2,76	4	18	0,768	0,465	
	İki kardeş	208	9,69	2,46	4	19			
	Üç ve üzeri	69	9,87	2,73	4	20			
Psikolojik kontrol (Anne)	Tek çocuk	68	13,18	2,92	6	18	1,708	0,183	
	İki kardeş	208	13,73	2,57	5	20			
	Üç ve üzeri	69	13,13	3,39	4	20			
Özerklik Desteği (Anne)	Tek çocuk	68	14,82	2,11	10	19	2,567	0,078	
	İki kardeş	208	15,33	2,05	6	20			
	Üç ve üzeri	69	14,77	2,41	4	19			
Duyarlılık (Baba)	Tek çocuk	68	27,87	6,54	8	35	3,520	0,031*	1-2
	İki kardeş	208	29,45	5,90	8	35			2-3
	Üç ve üzeri	69	27,52	6,10	8	35			
Davranışsal denetim (Baba)	Tek çocuk	68	12,03	3,53	4	20	0,458	0,633	
	İki kardeş	208	11,64	3,20	4	20			
	Üç ve üzeri	69	11,96	3,56	5	19			
Psikolojik kontrol (Baba)	Tek çocuk	68	8,87	3,59	4	20	1,369	0,256	
	İki kardeş	208	9,04	3,40	4	19			
	Üç ve üzeri	69	9,78	4,13	4	20			
Özerklik Desteği (Baba)	Tek çocuk	68	14,53	3,27	4	20	5,345	0,005*	1-2
	İki kardeş	208	15,48	2,96	6	20			2-3
	Üç ve üzeri	69	14,25	3,25	5	20			

* $p < 0,05$

Tablo 6.'da araştırmaya alınan öğrencilerin kardeş sayısına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir.

İncelenen tabloda öğrencilerin kardeş sayısına göre Okul Başarısı puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Fark üç ve üzeri kardeş sayısı olan gruptan kaynaklanmaktadır. Üç ve üzeri kardeş sayısı olan öğrencilerin puanları diğer gruplara göre anlamlı düzeyde düşüktür.

Katılımcıların kardeş sayısına göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar ve Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistik olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin kardeş sayısına göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin duyarlılık alt boyutundan anneleri için aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu ($p<0,05$); davranışsal denetim, psikolojik kontrol ve özerklik desteği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Buna göre iki kardeşi olan öğrencilerin anneleri için duyarlılık puanları diğer gruplara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Ayrıca katılımcıların kardeş sayısına göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nden babaları için aldıkları puanlar arasında duyarlılık ve özerklik desteği alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). İki kardeşi olan öğrencilerin babaları için duyarlılık ve özerklik desteği puanları diğer gruplara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Katılımcıların kardeş sayısına göre davranışsal denetim ve psikolojik kontrol alt boyutlarından babaları için aldıkları puanlar arasında ise anlamlı düzeyde bir fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 7.

Öğrencilerin doğum sırasına göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları (n=345)

	Doğum sırası	N	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Okul Başarısı	İlk çocuk	187	82,76	10,82	53	99	4,193	0,016*	1-2
	İkinci çocuk	122	81,51	10,09	52	98			
	Üçüncü ve üzeri	36	77,22	10,87	54	98			2-3
Yoksunluk	İlk çocuk	187	31,60	9,47	11	55	0,935	0,393	
	İkinci çocuk	122	30,21	9,20	14	52			
	Üçüncü ve üzeri	36	31,75	7,64	16	48			
Kontrol güçlüğü	İlk çocuk	187	22,81	8,80	10	50	1,219	0,297	
	İkinci çocuk	122	21,59	8,19	10	49			
	Üçüncü ve üzeri	36	23,75	7,66	10	41			
İşlevsellikte bozulma	İlk çocuk	187	14,30	5,55	7	35	0,643	0,526	
	İkinci çocuk	122	13,78	5,96	7	31			
	Üçüncü ve üzeri	36	14,92	5,78	7	27			
Sosyal izolasyon	İlk çocuk	187	13,21	5,39	7	35	0,421	0,657	
	İkinci çocuk	122	12,73	4,99	7	31			
	Üçüncü ve üzeri	36	13,44	4,84	7	27			
İnternet Bağımlılık Ölçeği	İlk çocuk	187	81,93	25,30	35	175	1,099	0,334	
	İkinci çocuk	122	78,31	24,42	39	155			
	Üçüncü ve üzeri	36	83,86	21,31	40	125			
Probleme Olumsuz Yaklaşma Yapıcı Problem Çözme	İlk çocuk	187	40,47	12,84	17	78	0,212	0,809	
	İkinci çocuk	122	39,86	13,76	16	79			
	Üçüncü ve üzeri	36	41,42	12,06	21	78			
Kendine Güvensizlik	İlk çocuk	187	54,14	13,26	28	123	1,460	0,234	
	İkinci çocuk	122	52,11	12,52	18	88			
	Üçüncü ve üzeri	36	50,92	13,30	20	80			
Sorumluluk Almama	İlk çocuk	187	14,56	5,77	7	32	0,418	0,659	
	İkinci çocuk	122	14,02	5,04	7	31			
	Üçüncü ve üzeri	36	14,72	5,69	7	35			
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	İlk çocuk	187	12,21	4,55	5	25	1,592	0,205	
	İkinci çocuk	122	13,07	4,39	5	25			
	Üçüncü ve üzeri	36	13,06	3,62	5	21			
Duyarlılık (Anne)	İlk çocuk	187	20,94	4,32	10	30	0,446	0,640	
	İkinci çocuk	122	20,66	4,84	6	30			
	Üçüncü ve üzeri	36	20,19	5,02	11	30			
Davranışsal denetim (Anne)	İlk çocuk	187	24,94	3,69	12	35	0,839	0,433	
	İkinci çocuk	122	24,81	3,92	9	33			
	Üçüncü ve üzeri	36	24,00	5,38	7	31			
Psikolojik kontrol (Anne)	İlk çocuk	187	9,81	2,41	4	18	0,352	0,704	
	İkinci çocuk	122	9,73	2,66	4	19			
	Üçüncü ve üzeri	36	10,14	3,10	4	20			
Özerklik Desteği (Anne)	İlk çocuk	187	13,73	2,68	5	20	1,461	0,233	
	İkinci çocuk	122	13,26	2,79	5	20			
	Üçüncü ve üzeri	36	13,08	3,57	4	20			
Duyarlılık (Baba)	İlk çocuk	187	15,22	1,97	9	20	0,523	0,593	
	İkinci çocuk	122	14,98	2,23	6	20			
	Üçüncü ve üzeri	36	15,00	2,70	4	19			
Davranışsal denetim (Baba)	İlk çocuk	187	28,47	6,61	8	35	0,741	0,477	
	İkinci çocuk	122	29,30	5,46	11	35			
	Üçüncü ve üzeri	36	28,39	5,54	8	35			
Psikolojik kontrol (Baba)	İlk çocuk	187	11,90	3,42	4	20	0,541	0,583	
	İkinci çocuk	122	11,53	3,20	4	20			
	Üçüncü ve üzeri	36	12,00	3,34	6	19			
Özerklik Desteği (Baba)	İlk çocuk	187	9,33	3,79	4	20	1,440	0,238	
	İkinci çocuk	122	8,74	3,12	4	16			
	Üçüncü ve üzeri	36	9,69	4,03	4	19			
Özerklik Desteği (Baba)	İlk çocuk	187	15,12	3,23	4	20	2,210	0,111	
	İkinci çocuk	122	15,24	2,83	8	20			
	Üçüncü ve üzeri	36	14,03	3,38	5	20			

*p<0,05

Tablo 7.'de araştırma konusu olan öğrencilerin doğum sırasına göre Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 7.'ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin doğum sırasına göre Okul Başarıları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Fark ikinci çocuk olan öğrencilerden kaynaklanmış ve ikinci çocuk olan öğrencilerin Okul Başarıları puanları ilk çocuk olan öğrencilere göre düşük, üçüncü ve üzeri çocuk olan öğrencilere göre ise yüksek bulunmuştur.

Katılımcı öğrencilerin doğum sırasına göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından, KPÇE'nin bütün alt boyutlarından ve anne-babaları için Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$).

Tablo 8.

Öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Ebevyn birliktelik	n		s	Min	Max	F	p	Fark
Okul Başarısı	Birlikte	261	82,39	10,62	52	99	2,012	0,135	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	79,56	10,39	53	98			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	80,39	11,78	65	98			
Yoksunluk	Birlikte	261	30,38	8,88	11	55	6,641	0,001*	1-2 2-3
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	34,71	10,30	11	55			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	28,83	6,24	18	39			
Kontrol gücüğü	Birlikte	261	21,83	8,14	10	50	7,785	0,000*	1-2 2-3
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	25,92	9,35	10	50			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	19,28	6,83	10	37			
İşlevsellikte bozulma	Birlikte	261	13,85	5,57	7	31	5,635	0,004*	1-2 2-3
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	16,09	5,92	7	35			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	11,94	5,56	7	25			
Sosyal izolasyon	Birlikte	261	12,84	4,95	7	31	3,221	0,041*	1-2 2-3
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	14,38	5,79	7	35			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	11,50	5,70	7	30			
İnternet Bağımlılık Ölçeği	Birlikte	261	78,90	23,62	35	155	8,155	0,000*	1-2 2-3
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	91,11	26,71	35	175			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	71,56	21,09	48	131			
Probleme Olumsuz Yaklaşma Yapıcı	Birlikte	261	39,71	12,93	16	79	2,340	0,098	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	43,41	13,73	17	78			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	38,39	11,46	18	65			
Problem Çözme Kendine Güvensizlik	Birlikte	261	53,17	13,15	18	123	0,586	0,557	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	53,64	12,55	20	88			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	49,94	13,16	31	71			
Sorumluluk Almama	Birlikte	261	14,35	5,53	7	35	0,678	0,508	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	14,85	5,68	7	32			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	13,17	4,34	7	24			
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	Birlikte	261	12,69	4,48	5	25	1,536	0,217	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	12,74	4,30	5	22			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	10,83	3,65	5	17			
Duyarlılık (Anne)	Birlikte	261	20,77	4,55	6	30	0,055	0,947	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	20,85	4,43	10	30			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	20,44	5,70	10	30			
Davranışsal denetim (Anne)	Birlikte	261	24,83	4,03	7	35	0,058	0,944	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	24,71	3,81	13	34			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	24,56	3,91	17	30			
Psikolojik kontrol (Anne)	Birlikte	261	9,74	2,58	4	20	0,690	0,502	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	9,97	2,64	5	19			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	10,39	2,23	6	15			
Özerklik Desteği (Anne)	Birlikte	261	13,40	2,90	4	20	0,764	0,467	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	13,88	2,67	6	18			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	13,56	2,15	9	17			
Duyarlılık (Baba)	Birlikte	261	15,17	2,21	4	20	0,497	0,609	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	14,88	1,99	9	18			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	15,17	1,76	12	18			
Davranışsal denetim (Baba)	Birlikte	261	29,44	5,64	8	35	8,888	0,000*	1-2 2-3
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	25,97	7,15	8	35			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	29,00	6,19	15	35			
Psikolojik kontrol (Baba)	Birlikte	261	11,80	3,31	4	20	0,331	0,718	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	11,86	3,55	4	19			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	11,17	3,01	6	15			
Özerklik Desteği (Baba)	Birlikte	261	9,11	3,54	4	20	0,100	0,905	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	9,30	3,91	4	20			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	9,33	3,46	4	15			
	Birlikte	261	15,13	3,09	5	20	0,844	0,431	
	Boşanmış/ayrı yaşayan	66	14,62	3,25	4	20			
	Anne/Baba vefat etmiş	18	15,44	3,17	11	20			

*p<0,05

Araştırma dâhilindeki öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA varyans analizi sonuçları Tablo 8.'de verilmiştir.

Tablo 8. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Okul Başarıları puanları ve Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Fark ebeveyni boşanmış/ayrı yaşayan öğrencilerden kaynaklanmaktadır. Ebeveyni boşanmış/ayrı yaşayan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar, ebeveyni birlikte olan ve anne/babası vefat etmiş öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Araştırma konusu olan öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından anneleri için aldıkları puanlar arasındaki fark anlamlı düzeyde değil ($p>0,05$); ancak babaları için aldıkları puanlar arasında duyarlılık alt boyutundaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Buna göre ebeveyni boşanmış/ayrı yaşayan öğrencilerin babaları için duyarlılık puanları diğer gruplardan daha düşüktür.

Tablo 9.

Öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Anne eğt.	N	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Okul Başarısı	İlköğretim ve altı	107	79,36	11,19	52	99	4,596	0,011*	1-3
	Lise	139	82,14	10,24	53	99			
	Lisans ve üzeri	99	83,75	10,30	54	99			
Yoksunluk	İlköğretim ve altı	107	31,99	9,07	12	55	0,688	0,503	
	Lise	139	30,80	9,29	11	55			
	Lisans ve üzeri	99	30,66	9,25	11	55			
Kontrol gücüğü	İlköğretim ve altı	107	23,42	8,21	10	46	1,040	0,354	
	Lise	139	22,24	8,63	10	50			
	Lisans ve üzeri	99	21,79	8,57	10	50			
İşlevsellikte bozulma	İlköğretim ve altı	107	14,40	5,87	7	31	0,168	0,846	
	Lise	139	14,19	5,71	7	30			
	Lisans ve üzeri	99	13,94	5,60	7	35			
Sosyal izolasyon	İlköğretim ve altı	107	13,29	5,14	7	31	0,207	0,813	
	Lise	139	12,86	4,91	7	26			
	Lisans ve üzeri	99	13,10	5,65	7	35			
İnternet Bağımlılık Ölçeği	İlköğretim ve altı	107	83,10	23,20	38	155	0,665	0,515	
	Lise	139	80,09	24,83	35	146			
	Lisans ve üzeri	99	79,48	25,85	35	175			
Probleme Olumsuz Yaklaşma Yapıcı Problem Çözme	İlköğretim ve altı	107	41,06	12,97	18	78	1,685	0,187	
	Lise	139	41,25	12,51	17	78			
	Lisans ve üzeri	99	38,32	13,83	16	79			
Kendine Güvensizlik	İlköğretim ve altı	107	53,17	12,02	20	88	0,086	0,918	
	Lise	139	53,35	13,10	21	102			
	Lisans ve üzeri	99	52,65	14,04	18	123			
Sorumluluk Almama	İlköğretim ve altı	107	14,89	5,60	7	31	0,645	0,525	
	Lise	139	14,15	5,44	7	35			
	Lisans ve üzeri	99	14,17	5,51	7	31			
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	İlköğretim ve altı	107	12,83	4,25	5	22	1,484	0,228	
	Lise	139	12,88	4,45	5	25			
	Lisans ve üzeri	99	11,96	4,51	5	25			
Duyarlılık (Anne)	İlköğretim ve altı	107	20,79	4,63	10	30	0,550	0,577	
	Lise	139	21,01	4,44	6	30			
	Lisans ve üzeri	99	20,38	4,73	7	29			
Davranışsal denetim (Anne)	İlköğretim ve altı	107	24,52	4,30	9	35	1,059	0,348	
	Lise	139	25,17	3,79	7	34			
	Lisans ve üzeri	99	24,56	3,85	12	35			
Psikolojik kontrol (Anne)	İlköğretim ve altı	107	9,77	2,84	4	19	0,536	0,585	
	Lise	139	9,98	2,35	4	20			
	Lisans ve üzeri	99	9,64	2,58	4	16			
Özerklik Desteği (Anne)	İlköğretim ve altı	107	13,19	3,03	4	20	0,979	0,377	
	Lise	139	13,60	2,71	4	19			
	Lisans ve üzeri	99	13,70	2,76	5	20			
Duyarlılık (Baba)	İlköğretim ve altı	107	14,94	2,18	6	19	0,809	0,446	
	Lise	139	15,10	2,16	4	19			
	Lisans ve üzeri	99	15,32	2,09	9	20			
Davranışsal denetim (Baba)	İlköğretim ve altı	107	28,08	6,05	8	35	1,070	0,344	
	Lise	139	28,88	6,31	8	35			
	Lisans ve üzeri	99	29,30	5,91	8	35			
Psikolojik kontrol (Baba)	İlköğretim ve altı	107	11,95	3,51	4	20	0,574	0,564	
	Lise	139	11,86	3,38	4	20			
	Lisans ve üzeri	99	11,48	3,08	5	18			
Özerklik Desteği (Baba)	İlköğretim ve altı	107	9,42	3,79	4	19	0,931	0,395	
	Lise	139	9,24	3,45	4	20			
	Lisans ve üzeri	99	8,76	3,59	4	20			
Davranışsal denetim (Baba)	İlköğretim ve altı	107	14,79	3,08	8	20	0,505	0,604	
	Lise	139	15,15	3,31	4	20			
	Lisans ve üzeri	99	15,17	2,91	7	20			

*p<0,05

Tablo 9.'da araştırmaya alınan öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre Okul Başarıları puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre annesinin eğitim durumu ilköğretim ve altı olan öğrencilerin Okul Başarıları puanları, annesi lisans ve üzeri mezunu olan öğrencilerin puanlarına göre anlamlı düzeyde düşüktür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutları, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutları ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 10.

Öğrencilerin babasının eğitim durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Baba eğt.	N		s	Min	Max	F	P
Okul Başarısı	İlköğretim ve altı	81	79,68	11,62	52	99	2,388	0,093
	Lise	127	81,77	9,83	56	99		
	Lisans ve üzeri	137	82,93	10,73	53	99		
Yoksunluk	İlköğretim ve altı	81	31,21	8,64	14	55	0,246	0,782
	Lise	127	31,51	9,44	13	54		
	Lisans ve üzeri	137	30,72	9,35	11	55		
Kontrol güçlüğü	İlköğretim ve altı	81	22,90	8,46	10	46	0,131	0,877
	Lise	127	22,35	8,60	10	49		
	Lisans ve üzeri	137	22,34	8,45	10	50		
İşlevsellikte bozulma	İlköğretim ve altı	81	14,31	6,25	7	30	0,045	0,956
	Lise	127	14,07	5,62	7	31		
	Lisans ve üzeri	137	14,21	5,52	7	35		
Sosyal izolasyon	İlköğretim ve altı	81	12,85	4,91	7	30	0,523	0,593
	Lise	127	12,82	5,17	7	31		
	Lisans ve üzeri	137	13,42	5,38	7	35		
İnternet Bağımlılık Ölçeği	İlköğretim ve altı	81	81,27	23,59	44	141	0,015	0,985
	Lise	127	80,76	24,91	38	155		
	Lisans ve üzeri	137	80,69	25,11	35	175		
Probleme Olumsuz Yaklaşma Yapıcı Problem Çözme	İlköğretim ve altı	81	41,68	12,32	18	78	0,825	0,439
	Lise	127	40,57	13,65	17	77		
	Lisans ve üzeri	137	39,36	12,96	16	79		
Kendine Güvensizlik	İlköğretim ve altı	81	50,86	12,35	20	88	1,718	0,181
	Lise	127	54,25	12,79	18	102		
	Lisans ve üzeri	137	53,33	13,55	20	123		
Sorumluluk Almama	İlköğretim ve altı	81	14,88	5,09	7	31	0,532	0,588
	Lise	127	14,40	5,79	7	32		
	Lisans ve üzeri	137	14,08	5,48	7	35		
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	İlköğretim ve altı	81	13,25	4,48	5	25	1,129	0,325
	Lise	127	12,40	4,34	5	25		
	Lisans ve üzeri	137	12,41	4,44	5	25		
Duyarlılık (Anne)	İlköğretim ve altı	81	20,07	4,72	10	30	1,882	0,154
	Lise	127	21,31	4,62	6	30		
	Lisans ve üzeri	137	20,66	4,42	7	30		
Davranışsal denetim (Anne)	İlköğretim ve altı	81	25,25	3,83	16	35	0,686	0,504
	Lise	127	24,66	3,82	9	35		
	Lisans ve üzeri	137	24,65	4,20	7	34		
Psikolojik kontrol (Anne)	İlköğretim ve altı	81	9,52	2,47	4	19	1,030	0,358
	Lise	127	9,77	2,63	4	19		
	Lisans ve üzeri	137	10,03	2,58	5	20		
Özerklik Desteği (Anne)	İlköğretim ve altı	81	13,43	2,77	7	19	0,030	0,971
	Lise	127	13,51	2,91	4	20		
	Lisans ve üzeri	137	13,53	2,80	4	20		
Duyarlılık (Baba)	İlköğretim ve altı	81	15,26	2,14	8	19	0,973	0,379
	Lise	127	14,91	2,02	6	19		
	Lisans ve üzeri	137	15,23	2,26	4	20		
Davranışsal denetim (Baba)	İlköğretim ve altı	81	28,33	5,16	15	35	0,910	0,403
	Lise	127	28,43	6,62	9	35		
	Lisans ve üzeri	137	29,30	6,15	8	35		
Psikolojik kontrol (Baba)	İlköğretim ve altı	81	11,52	3,61	4	20	0,434	0,648
	Lise	127	11,96	3,54	5	20		
	Lisans ve üzeri	137	11,77	2,96	4	19		
Özerklik Desteği (Baba)	İlköğretim ve altı	81	9,78	3,68	4	19	2,553	0,079
	Lise	127	9,28	3,91	4	20		
	Lisans ve üzeri	137	8,67	3,19	4	16		
Duyarlılık (Baba)	İlköğretim ve altı	81	14,88	2,94	8	20	1,503	0,224
	Lise	127	14,77	3,37	4	20		
	Lisans ve üzeri	137	15,40	2,97	5	20		

* $p < 0,05$

Tablo 10.'da araştırmaya dahil edilen öğrencilerin babasının eğitim durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA varyans analizi sonuçları verilmiştir.

İncelenen tabloya göre katılımcıların babasının eğitim durumuna göre Okul başarısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Ayrıca İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından, KPÇE'nin tüm alt boyutlarından ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 11.

Öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	Gelir	N	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Okul Başarısı	2500 TL ve altı	84	79,82	10,61	52	98	2,035	0,109	
	2501-4000 TL	115	81,58	11,10	54	99			
	4001-5500 TL	65	84,12	10,65	53	99			
	5501 TL ve üzeri	81	82,05	9,90	58	98			
Yoksunluk	2500 TL ve altı	84	31,81	9,06	11	51	0,804	0,492	
	2501-4000 TL	115	30,28	8,99	11	55			
	4001-5500 TL	65	32,18	9,47	16	55			
	5501 TL ve üzeri	81	30,78	9,46	12	55			
Kontrol güçlüğü	2500 TL ve altı	84	23,18	8,33	10	46	0,978	0,403	
	2501-4000 TL	115	21,57	8,25	10	49			
	4001-5500 TL	65	23,51	8,61	11	50			
	5501 TL ve üzeri	81	22,22	8,88	10	50			
İşlevsellikte bozulma	2500 TL ve altı	84	15,07	6,16	7	31	1,896	0,130	
	2501-4000 TL	115	13,23	5,30	7	29			
	4001-5500 TL	65	14,62	5,38	7	28			
	5501 TL ve üzeri	81	14,27	5,97	7	35			
Sosyal izolasyon	2500 TL ve altı	84	14,02	5,87	7	31	1,906	0,128	
	2501-4000 TL	115	12,26	4,54	7	27			
	4001-5500 TL	65	13,20	4,75	7	25			
	5501 TL ve üzeri	81	13,10	5,54	7	35			
İnternet Bağımlılık Ölçeği	2500 TL ve altı	84	84,08	24,65	35	155	1,537	0,205	
	2501-4000 TL	115	77,33	23,25	35	145			
	4001-5500 TL	65	83,51	24,39	45	146			
	5501 TL ve üzeri	81	80,37	26,35	38	175			
Probleme Olumsuz Yaklaşma	2500 TL ve altı	84	40,83	13,22	18	78	0,889	0,447	
	2501-4000 TL	115	39,06	13,20	17	72			
	4001-5500 TL	65	42,28	12,90	25	77			
	5501 TL ve üzeri	81	40,14	12,88	16	79			
Yapıcı Problem Çözme	2500 TL ve altı	84	52,63	12,39	20	88	1,476	0,221	
	2501-4000 TL	115	52,83	12,22	21	79			
	4001-5500 TL	65	55,98	15,67	31	123			
	5501 TL ve üzeri	81	51,60	12,31	18	80			
Kendine Güvensizlik	2500 TL ve altı	84	14,51	4,82	7	27	0,706	0,549	
	2501-4000 TL	115	13,90	5,60	7	32			
	4001-5500 TL	65	15,12	5,95	7	30			
	5501 TL ve üzeri	81	14,36	5,69	7	35			
Sorumluluk Almama	2500 TL ve altı	84	11,89	3,72	5	21	2,880	0,036*	1-3
	2501-4000 TL	115	12,19	4,35	5	23			
	4001-5500 TL	65	13,80	4,68	5	25			
	5501 TL ve üzeri	81	12,96	4,78	5	25			
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	2500 TL ve altı	84	20,46	4,87	10	30	1,076	0,359	
	2501-4000 TL	115	20,61	4,80	6	30			
	4001-5500 TL	65	21,68	3,63	14	30			
	5501 TL ve üzeri	81	20,57	4,61	7	29			

*p<0,05

Tablo 11.

Öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları (Devam)

	Gelir	N	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Duyarlılık (Anne)	2500 TL ve altı	84	24,54	4,20	9	35	2,558	0,055	
	2501-4000 TL	115	25,34	3,45	15	35			
	4001-5500 TL	65	25,28	4,20	12	32			
	5501 TL ve üzeri	81	23,90	4,13	7	31			
Davranışsal denetim (Anne)	2500 TL ve altı	84	9,95	2,62	4	19	0,272	0,846	
	2501-4000 TL	115	9,70	2,12	4	18			
	4001-5500 TL	65	9,69	2,98	5	17			
	5501 TL ve üzeri	81	9,94	2,78	4	20			
Psikolojik kontrol (Anne)	2500 TL ve altı	84	13,07	2,88	5	20	1,795	0,148	
	2501-4000 TL	115	13,92	2,49	7	19			
	4001-5500 TL	65	13,63	2,92	6	19			
	5501 TL ve üzeri	81	13,23	3,09	4	20			
Özerklik Desteği (Anne)	2500 TL ve altı	84	15,01	2,22	6	20	1,211	0,306	
	2501-4000 TL	115	15,17	1,94	8	19			
	4001-5500 TL	65	15,49	1,99	10	20			
	5501 TL ve üzeri	81	14,84	2,44	4	20			
Duyarlılık (Baba)	2500 TL ve altı	84	27,32	7,03	8	35	2,266	0,081	
	2501-4000 TL	115	29,43	5,55	12	35			
	4001-5500 TL	65	29,40	5,66	13	35			
	5501 TL ve üzeri	81	28,77	6,08	8	35			
Davranışsal denetim (Baba)	2500 TL ve altı	84	12,31	3,76	4	20	0,999	0,393	
	2501-4000 TL	115	11,50	3,20	5	19			
	4001-5500 TL	65	11,72	2,94	6	18			
	5501 TL ve üzeri	81	11,68	3,34	4	20			
Psikolojik kontrol (Baba)	2500 TL ve altı	84	9,15	3,28	4	17	0,008	0,999	
	2501-4000 TL	115	9,15	3,88	4	20			
	4001-5500 TL	65	9,22	3,66	4	18			
	5501 TL ve üzeri	81	9,12	3,52	4	19			
Özerklik Desteği (Baba)	2500 TL ve altı	84	14,06	3,18	4	20	5,356	0,001*	1-2
	2501-4000 TL	115	15,71	2,94	8	20			1-3
	4001-5500 TL	65	15,48	2,78	9	20			
	5501 TL ve üzeri	81	14,78	3,32	5	20			

* $p < 0,05$

Tablo 11.'de öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 11.'e bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Okul Başarıları arasındaki farkın ve İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ile tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Katılımcı öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin sorumluluk almama alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Ailesinin geliri 2500 TL ve altında olan öğrencilerin sorumluluk almama puanları, ailesinin geliri 4001-5500 TL olan öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından anneleri için aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Ancak babaları için aldıkları puanlara bakıldığında özerklik desteği alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre ailesinin geliri 2500 TL ve altında olan öğrencilerin babaları için özerklik desteği puanları, ailesinin geliri 2501-4000 TL olan ve 4001-5500 TL olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür.

Tablo 12.

Öğrencilerin günlük internet kullanma süresine göre Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları

	İnt. Kul. Sür.	N	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Okul Başarısı	0-1 saat	44	82,14	11,47	54	99	3,186	0,024*	1-4
	1-2 saat	109	83,33	9,63	56	99			2-4
	2-3 saat	81	82,81	10,74	60	99			3-4
	3 saaten fazla	111	79,24	10,96	52	99			
Yoksunluk	0-1 saat	44	26,91	10,49	11	46	10,592	0,000*	1-3
	1-2 saat	109	28,96	8,31	14	51			1-4
	2-3 saat	81	31,95	8,74	15	55			2-3
	3 saaten fazla	111	34,32	8,71	13	55			2-4
Kontrol gücüğü	0-1 saat	44	18,57	7,94	10	35	13,385	0,000*	1-3
	1-2 saat	109	20,30	6,61	10	38			1-4
	2-3 saat	81	22,63	9,01	10	50			2-3
	3 saaten fazla	111	26,05	8,65	11	50			2-4
İşlevsellikte bozulma	0-1 saat	44	11,73	5,06	7	26	14,183	0,000*	1-3
	1-2 saat	109	12,51	4,39	7	25			1-4
	2-3 saat	81	14,38	5,68	7	29			2-3
	3 saaten fazla	111	16,65	6,20	7	35			2-4
Sosyal izolasyon	0-1 saat	44	11,39	4,33	7	26	11,891	0,000*	1-3
	1-2 saat	109	11,60	4,59	7	30			1-4
	2-3 saat	81	12,99	4,55	7	25			2-3
	3 saaten fazla	111	15,23	5,77	7	35			2-4
İnternet Bağımlılık Ölçeği	0-1 saat	44	68,59	25,24	35	124	17,079	0,000*	1-3
	1-2 saat	109	73,38	20,36	40	134			1-4
	2-3 saat	81	81,95	23,10	40	146			2-3
	3 saaten fazla	111	92,25	24,56	43	175			2-4
Probleme Olumsuz Yaklaşma	0-1 saat	44	40,39	13,22	18	72	0,219	0,883	
	1-2 saat	109	40,20	13,43	17	79			
	2-3 saat	81	39,54	13,85	16	78			
	3 saaten fazla	111	41,07	12,16	17	73			
Yapıcı Problem Çözme	0-1 saat	44	56,89	13,70	20	80	5,817	0,001*	1-4
	1-2 saat	109	55,02	14,47	25	123			2-4
	2-3 saat	81	53,88	11,72	29	80			
	3 saaten fazla	111	49,12	11,22	18	76			
Kendine Güvensizlik	0-1 saat	44	14,80	6,62	7	32	0,803	0,493	
	1-2 saat	109	13,92	5,62	7	31			
	2-3 saat	81	14,05	5,41	7	35			
	3 saaten fazla	111	14,93	4,97	7	30			
Sorumluluk Almama	0-1 saat	44	12,64	4,74	5	23	1,295	0,276	
	1-2 saat	109	12,19	4,57	5	25			
	2-3 saat	81	12,25	3,96	5	23			
	3 saaten fazla	111	13,25	4,41	5	22			
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım	0-1 saat	44	21,20	4,71	10	29	5,621	0,001*	1-4
	1-2 saat	109	21,94	4,25	10	30			2-4
	2-3 saat	81	20,70	4,37	13	30			
	3 saaten fazla	111	19,49	4,71	6	30			

*p<0,05

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin günlük internet kullanma süresine göre Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA varyans analizi sonuçları Tablo 12.'de verilmiştir.

Tablo 12.'de katılımcı öğrencilerin günlük internet kullanım süresine göre Okul Başarıları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmış ($p<0,05$), farkın 4. gruptan kaynaklandığı görülmüştür. Buna göre internet kullanım süresi 3 saatten fazla olan öğrencilerin Okul Başarıları puanları daha az süreyle internet kullanan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür.

Araştırmaya alınan öğrencilerin internet kullanma süresine göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). İnternet kullanım süresi 0-1 saat ve 1-2 saat olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ile yoksunluk, kontrol gücü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon alt boyutlarından aldıkları puanlar, internet kullanım süresi 2-3 saat ve 3 saatten fazla olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür.

Katılımcıların internet kullanma süresine göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). İnternet kullanım süresi 3 saatten fazla olan öğrencilerin yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım puanları, internet kullanım süresi 0-1 saat ve 1-2 saat olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür. Öğrencilerin internet kullanım süresine göre probleme olumsuz yaklaşma, kendine güvensizlik ve sorumluluk almama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$)

Tablo 13.

Öğrencilerin Okul başarıları, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları arasındaki ilişki

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Okul Başarısı(1)	R	1																		
Yoksunluk(2)	R	-0,15*	1																	
Kontrol güçlüğü(3)	R	-0,22*	0,74*	1																
İşlevsellikte bozulma(4)	R	-0,22*	0,57*	0,72*	1															
Sosyal izolasyon(5)	R	-0,14*	0,56*	0,62*	0,61*	1														
İnternet Bağımlılık Ölçeği(6)	R	-0,21*	0,88*	0,92*	0,82*	0,77*	1													
Probleme Olumsuz Yaklaşma(7)	R	-0,05	0,21*	0,21*	0,13*	0,06	0,19*	1												
Yapıcı Problem Çözme(8)	R	0,13*	-0,24*	-0,19*	-0,14*	-0,19*	-0,23*	0,08	1											
Kendine Güvensizlik(9)	R	-0,20*	0,28*	0,30*	0,22*	0,14*	0,29*	0,60*	-0,07	1										
Sorumluluk Almama(10)	R	-0,08	0,25*	0,19*	0,16*	0,07	0,21*	0,42*	-0,11*	0,52*	1									
İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım(11)	R	0,15*	-0,27*	-0,25*	-0,25*	-0,25*	-0,30*	0,10	0,68*	-0,08	-0,04	1								
Duyarlılık (Anne) (12)	R	0,09	-0,11*	-0,17*	-0,17*	-0,19*	-0,18*	0,06	0,05	0,00	0,09	0,06	1							
Davranışsal denetim (Anne) (13)	R	-0,11*	0,16*	0,18*	0,15*	0,19*	0,20*	-0,02	-0,06	0,02	-0,02	-0,07	-0,53*	1						
Psikolojik kontrol (Anne) (14)	R	0,01	-0,07	-0,14*	-0,11*	-0,10	-0,12*	-0,08	0,07	-0,05	0,01	-0,01	0,53*	-0,46*	1					
Özerklik Desteği (Anne) (15)	R	0,12*	-0,16*	-0,19*	-0,17*	-0,18*	-0,20*	0,03	0,05	-0,03	0,00	0,09	0,51*	-0,45*	0,32*	1				
Duyarlılık (Baba) (16)	R	0,14*	-0,14*	-0,19*	-0,23*	-0,20*	-0,21*	-0,07	0,12*	-0,12*	0,03	0,16*	0,34*	-0,27*	0,24*	0,42*	1			
Davranışsal denetim (Baba) (17)	R	-0,06	0,13*	0,16*	0,15*	0,11*	0,16*	0,02	-0,07	0,07	-0,02	-0,02	-0,34*	0,32*	-0,38*	-0,20*	-0,28*	1		
Psikolojik kontrol (Baba) (18)	R	-0,15*	0,16*	0,18*	0,18*	0,12*	0,19*	0,18*	-0,12*	0,19*	0,10	-0,09	0,10	-0,06	0,02	-0,01	-0,38*	0,01	1	
Özerklik Desteği (Baba) (19)	R	0,15*	-0,11*	-0,11*	-0,15*	-0,15*	-0,14*	-0,08	0,13*	-0,12*	0,04	0,11*	0,39*	-0,32*	0,50*	0,29*	0,57*	-0,45*	-0,19*	1

* $p < 0,05$

Tablo 13.'te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin Okul başarısı, İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapıla Pearson korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Okul başarısı ile İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan alt boyutlardan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nde yer alan yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkar yaklaşım puanları arasında pozitif yönlü, kendine güvensizlik puanları arasında ise negatif yönlü korelasyon bulunmaktadır ($p<0,05$). Öğrencilerin okul başarısı ile Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeğinde yer alan Davranışsal denetim (Anne), Psikolojik kontrol (Baba) puanları arasında negatif yönlü, Özerklik Desteği (Anne), Duyarlılık (Baba) ve Özerklik Desteği (Baba) puanları arasında ise pozitif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden aldıkları puanlar ile Kişilerarası Problem Çözme Envanterinde yer alan Probleme Olumsuz Yaklaşma, Kendine Güvensizlik ve Sorumluluk Almama puanları arasında pozitif yönlü, Yapıcı Problem Çözme ve İsrarcı-Sebatkar Yaklaşım puanları arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı korelasyon bulunduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden aldıkları puanlar ile Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeğinde bulunan Duyarlılık (Anne), Psikolojik kontrol (Anne), Özerklik Desteği (Anne) , Duyarlılık (Baba) ve Özerklik Desteği (Baba) alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü, Davranışsal denetim (Anne), Davranışsal denetim (Baba) ve Psikolojik kontrol (Baba) alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında pozitif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Öğrencilerin Kişilerarası Problem Çözme Envanterinde bulunan Probleme Olumsuz Yaklaşma alt boyutundan aldıkları puanlar ile Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeğinde yer alan Psikolojik kontrol (Baba) alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon bulunmuştur ($p<0,05$). Öğrencilerin Yapıcı Problem Çözme alt

boyutundan aldıkları puanlar ile Duyarlılık (Baba) ve Özerklik Desteği (Baba) puanları arasında pozitif, Psikolojik kontrol (Baba) puanları arasında ise negatif yönlü korelasyon olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Öğrencilerin Kendine Güvensizlik puanları ile Duyarlılık (Baba) ve Özerklik Desteği (Baba) puanları arasında negatif, kontrol (Baba) puanları arasında ise pozitif yönlü korelasyon bulunmaktadır ($p<0,05$). Öğrencilerin Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım puanları ile Duyarlılık (Baba) ve Özerklik Desteği (Baba) puanları arasında pozitif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Tablo 14.

Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının Okul Başarısını yordama durumu

	Standardize Olmayan		Standardize		p
	Katsayılar	Katsayılar	Beta	t	
	β	SH			
Sabit	95,19	11,15		8,534	0,000*
Yoksunluk	-0,08	0,09	-0,07	-0,842	0,400
Kontrol güclüğü	-0,24	0,12	0,19	2,039	0,042*
İşlevsellikte bozulma	-0,12	0,15	0,06	0,782	0,435
Sosyal izolasyon	-0,17	0,15	-0,08	-1,187	0,236
Aceleci yaklaşım	-0,09	0,10	-0,05	-0,844	0,399
Düşünen yaklaşım	0,10	0,17	0,05	0,610	0,543
Kaçıngan yaklaşım	-0,31	0,16	-0,12	-1,925	0,055
Değerlendirici yaklaşım	-0,09	0,19	-0,03	-0,464	0,643
Kendine güvenli yaklaşım	-0,20	0,14	-0,11	-1,395	0,164
Planlı yaklaşım	-0,16	0,19	-0,06	-0,825	0,410
Duyarlılık (Anne)	0,12	0,19	0,04	0,604	0,546
Davranışsal denetim (Anne)	-0,48	0,27	-0,12	-1,752	0,081
Psikolojik kontrol (Anne)	-0,75	0,27	-0,20	-2,842	0,005*
Özerklik Desteği (Anne)	0,23	0,33	0,05	0,702	0,483
Duyarlılık (Baba)	-0,19	0,13	-0,11	-1,461	0,145
Davranışsal denetim (Baba)	0,10	0,19	0,03	0,518	0,605
Psikolojik kontrol (Baba)	-0,26	0,17	-0,09	-1,499	0,135
Özerklik Desteği (Baba)	0,61	0,25	0,18	2,419	0,016*

* $p<0,05$ $R^2=0,144$

Tablo 14.'te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının Okul Başarısını yordama durumuna ilişkin kurulan regresyon modeli gösterilmiştir.

Tablo 14. incelendiğinde öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği puanlarının Okul Başarısını yordama durumu için oluşturulan modelin anlamlı olduğu ve modelde yer alan tahmincilerin okul başarısının %14,4'ünün açıklayabildiği belirlenmiştir ($p<0,05$).

Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeğinde bulunan Kontrol güçlüğü alt boyutundan aldıkları puanların okul başarısını negatif yönde yordadığı belirlenmiş olup, Kontrol güçlüğü puanlarının 1 birim artması okul başarısı 0,24 birim azaltmaktadır. Öğrencilerin Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeğinde bulunan Psikolojik kontrol (Anne) alt boyutundan aldıkları puanların okul başarısını negatif yönde, Özerklik Desteği (Baba) alt boyutundan aldıkları puanların ise pozitif yönde yordadığı saptanmıştır ($p<0,05$). Öğrencilerin Psikolojik kontrol (Anne) alt boyutundan aldıkları puanların 1 birim artması okul başarısını 0,75 birim azaltırken, Özerklik Desteği (Baba) alt boyutu puanlarının 1 birim artması okul başarısını 0,61 birim artırmaktadır.

Tablo 15.

Anne-Babanın eğitim durumu ve günlük internet kullanım süresi ile başarı arasındaki korelasyonlar

		Başarı
Annenin	r	0,160
	p	0,003*
Babanın	r	0,116
	p	0,032*
Günlük internet	r	-0,182
	p	0,001*

Tablo 15. incelendiğinde anne ve babanın eğitim durumu ile çocuğun başarısı arasında pozitif yönlü, günlük internet kullanım süresi ile çocuğun başarısı arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Anne ve babanın eğitim durumu arttıkça çocuğun başarısı artmakta, günlük internet kullanım süresi arttıkça çocuğun başarısı azalmaktadır.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

2019 yılı Küresel Dijital Raporuna göre dünya nüfusu yaklaşık olarak 7 milyar 600 milyon, mobil kullanıcı sayısı 5 milyar 112 milyon, internet kullanıcısı 4 milyar 388 milyon, mobil sosyal medya kullanıcısı sayısı ise 3 milyar 256 milyon olarak verilmiştir. Küresel Dijital Raporu'nun Türkiye bölümünde ise; yaklaşık 82 milyon 440 bin kişi olan toplam nüfusun 76 milyon 34 bini mobil telefon kullanıcısı, 59 milyon 360 bini aktif internet kullanıcısı, 44 milyon kişi ise mobil sosyal medya kullanıcısı durumundadır. İnternet kullanım oranı son 15 yılda yaklaşık bin kat artış göstermiştir (Alıntı, World Journal Psychiatry, 2016).

Dünyada ve Türkiye'de bu kadar fazla kullanıcının olması internetin insan yaşamının içine iyice yerleşmesine ve gündelik yaşamın hemen hemen her alanında kullanılmasına neden olmuştur. Günümüzde insanlar sinema biletinden market alışverişine kadar, akademik çalışmalardan, online oyunlara kadar akla gelebilecek her şeyi internet üzerinden yapabilmektedir. Durum bu kadar karmaşık olunca bir taraftan gündelik işleri yürütebilmek için interneti etkili kullanmak diğer taraftan da internetin olası zararlarından uzak durabilmek ve korunmak kolay olmayacaktır. Teknolojik gelişmeleri gençlerin daha fazla takip ettiği ve bu gelişmelere adapte olup gündelik hayatlarında yaşlılara göre daha başarılı bir şekilde kullandıklarını söylemek abartı olmayacaktır. Araştırmalar internet kullanımının ergenler arasında çok hızlı bir şekilde arttığını göstermektedir. Araştırmamız sonuçlarına göre internet bağımlılığı olmayan ergen oranı %8, eşik grupta olanların oranı %24, risk grubunda olanların oranı %43 ve bağımlıların oranı da %25 olarak bulunmuştur. İtalyan gençlerinin %0.8'i, Çinli ergenlerin %4.8'i internet bağımlısıdır (Alıntı, World Journal Psychiatry, 2016). Son 15-20 yılda internet bağımlılığıyla ilgili çok sayıda deneysel çalışma yapılmıştır (Dalal ve Basu, 2016). Araştırma bulguları farklı ülkelerde çok farklı internet bağımlılığı

oranları vermektedir. Ancak hepsinde ortak olan veri internet bağımlılığının sürekli artış gösterme eğiliminde olduğudur (Shek ve ark., 2016; Young ve Nabuco de Abreu 2010).

Öğrencilerin okul başarısı, internet bağımlılığı, kişiler arası problem çözme becerileri ve algılanan anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma bulguları sonucunda aşağıdaki verilere ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılanların %51,01'i kadın, %48,99'u da erkektir. Katılımcıların %64,35'i 7. Sınıf öğrencisi ve %35,65'i 8. sınıf öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %75,65'i ebeveyni ile birlikte yaşamakta, %19,13'ünün ebeveyni boşanmış/ayrı yaşamakta ve %5,22'sinin anne/babası vefat etmiştir. Katılımcıların annelerinin eğitim durumuna bakıldığında %31,01'inin annesi ilköğretim ve altı, %40,29'unun annesi lise ve %28,70'inin annesi lisans ve üzeri mezunudur. Babanın eğitim durumuna göre ise %23,48'i ilköğretim ve altı, %36,81'i lise ve %39,71'i lisans ve üzeri mezunudur. Katılımcıların ailesinin aylık gelirine bakıldığında %24,35'inin 2500 TL ve altı, %33,33'ünün 2501-4000 TL arası, %18,84'ünün 4001-5500 TL arası ve %23,48'inin 5501 TL ve üzeri geliri olduğu görülmektedir.

Katılımcıların %72,46'sının sahip olduğu teknolojik ürün kişisel bilgisayar, %86,96'sının kişisel akıllı cep telefonu ve %59,42'sinin kişisel tablettir. Ayas ve Horzum (2013) İlköğretim Öğrencilerinin internet Bağımlılığı ve Aile tutumlarını araştırdığı çalışmada öğrencilerin %93'ünün bilgisayarı olduğu, yalnızca %6,4'ünün bilgisayara sahip olmadıkları ve Öğrencilerin % 82'sinin evinde internet bağlantısı olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Katılımcıların internet kullanım süresine bakıldığında %12,75'inin 0-1 saat, %31,59'unun 1-2 saat, %23,48'inin 2-3 saat, %15,94'ünün 3-4 saat, %5,51'inin 4-5 saat ve %10,72'sinin 5 saat ve üzeri olduğu görülmektedir. Topal ve arkadaşlar (2018)'nin yaptığı "İnternet Bağımlılığı Üzerine Sakarya İlinde Bir Araştırma" adlı çalışmada 351 katılımcının 192'si öğrencidir. Bu öğrencilerin internette kalma süreleri incelendiğinde %4,6'sının 1 saatten az, %18,75'inin 2-4 saat arası, %21,8'nin 4-6 saat arası, %11,45'nin 6-8 saat arası ve %10,4'nün 8 saat ve üzeri olarak internette kaldığı belirlenmiştir.

İnternette kalma süresi daha fazla olan katılımcılar kendilerini internet bağımlısı olarak tanımlamışlardır.

Öğrencilerin cinsiyetine göre Okul Başarısı puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olup kadın öğrencilerin Okul Başarısı puanları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Araştırma konusu olan öğrencilerin cinsiyetine göre İnternet Bağımlılık Ölçeğinin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Buna göre erkek öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden ve yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon alt boyutlarından aldıkları puanlar kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelendiği araştırmada erkek katılımcıların internet bağımlılık oranlarının kadın katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Yılmaz ve ark. 2014).

Günüç (2013), Taçyıldız (2010) ve İnan (2010) yıllarında internet bağımlılığı ile ilgili yaptıkları araştırmalarda erkek katılımcıların internet bağımlılık oranlarının kadın katılımcılardan daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma konusu olan öğrencilerin cinsiyetine göre İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Buna göre erkek öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden ve yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon alt boyutlarından aldıkları puanlar kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Bakken ve Ark. (2009) internet bağımlılığının cinsiyetle ilişkisini inceledikleri epidemiyolojik araştırma sonucunda erkeklerin internet bağımlılık düzeyinin kadınlardan yüksek olduğunu bulmuşlardır. Liu ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan araştırma bulgularına göre erkekler sanal kumar, sanal oyun ve sanal pornografik siteleri daha fazla kullandıkları için erkeklerde internet bağımlılığı kadınlara göre daha fazladır. Carbonell ve ark. (2009) araştırmasında kadın ve erkekler arasında internet bağımlılığı açısından bir fark bulunmadığını tespit etmiş.

Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin sınıfına göre İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin işlevsellikte bozulma alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın ise

istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. 7. sınıftaki öğrencilerin işlevsellikte bozulma alt boyutu puanları 8. sınıftaki öğrencilere göre düşüktür. Yoksunluk, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon alt boyutları ve İnternet Bağımlılık Ölçeğı genelinden sınıflarına göre aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Liselere giriş sınavının 8.sınıfta yapılması öğrenciler ve anne-babalar tarafından çok önemsendiğı için bu dönemde ders çalışmayı engelleyen bütün uğraşılar başta anne-babalar tarafından eleştiri konusu olmaktadır. İnternette fazla zaman geçiren ergen sınava hazırlık görevini aksattığından dolayı anne-babanın eleştirisine maruz kalır. Çoğu zaman akranlarından bile bu konu ile ilgili eleştiri alırlar. Lise giriş sınavları sürecinde 8. sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu sınava hazırlık boyutunda birbirlerini denetler ve eleştirirler. Bu eleştiriler, ergenler tarafından işini iyi yapmıyorsun, çok aksatıyorsun gibi algılandığı için işlevsellikle ilgili düşünüş yaşadıklarını düşünmeleri anlamlı bulunabilir.

Katılımcıların kardeş sayısına göre Okul Başarısı puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Fark üç ve üzeri kardeş sayısı olan gruptan kaynaklanmaktadır. Üç ve üzeri kardeş sayısı olan öğrencilerin puanları diğeri gruplara göre anlamlı düzeyde düşüktür. Gülbal (2008) tarafından Türkçe ders başarısının sosyo-ekonomik koşullarla ilişkisini incelendiğı araştırmada ailenin tek çocuğı ve bir kardeşi olanların Türkçe dersi başarı düzeyi arasında fark bulunamazken, iki ve daha fazla kardeşi olanların Türkçe dersi başarı ortalamalarının anlamlı düzeyde düşük olduğı görölmüştür. Acar Güvendir'in (2014) araştırmasına göre Türkçe ders başarısıyla kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Hiatt-Michale (2005), PISA verilerine göre yaptıkları karşılaştırmalarda ABD ve Kore'de kardeş sayısı ile okul başarısı arasında olumsuz bir ilişki olduğunu tespit etmişler. Chiu ve Xihua (2008) 41 ülkeyi kapsayan araştırmalarının sonucunda, kardeş sayısı ile matematik ders başarısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu, kardeş sayısı arttıkça öğrencilerin matematik ders puanlarının düştüğünü tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin doğum sırasına göre Okul Başarısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Fark ikinci çocuk olan öğrencilerden kaynaklanmış ve ikinci çocuk olan öğrencilerin Okul Başarısı puanları ilk çocuk olan öğrencilere göre düşük, üçüncü ve üzeri çocuk olan öğrencilere göre ise yüksek bulunmuştur. Akgeyik (2015) doğum sırasının başarıya etkisini incelediği araştırmada ortalama çocukların diğer çocuklardan daha az başarılı olduğu bulgularına ulaşmıştır. Çocuğun doğum sırası ile başarı arasındaki ilişkiyi ilk vurgulayan Adler'dir (Bredin ve Rodney, 2002). Doğum sırasının bireyin başarıları üzerindeki etkisini inceleyen araştırmacılar ailenin bu ilişki üzerindeki etkisini vurgulamışlardır. Conley (2004), çocuğun aile çevresini onun kişilik yapısını şekillendiren en önemli unsur olarak tanımlar. Conley annenin çocuğa karşı tutumunu, annenin eğitim düzeyini çocuğun başarıları üzerindeki en önemli belirleyici olarak görür. Pillemer ve Suitor (1991), annenin çocukları arasında taraf tutan davranışlar sergilemesi çocukların kişilik gelişimi üzerinde belirleyici bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Zajonc ve Markus (1979), doğum sırası ve ailenin büyüklüğünün çocuğun performansına önemli katkıda bulunduğunu belirtmektedirler. Page ve Gandon (1979) ise, ailenin sosyo-ekonomik statüsü ve içinde bulunduğu etnik grup gibi demografik unsurların çocuğun başarıları üzerinde daha belirleyici olduğunu vurgulamaktadırlar (Liang, 1995).

Katılımcıların kardeş sayısına göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar ve Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistik olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Katılımcıların cinsiyetine göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin probleme olumsuz yaklaşma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Arslan ve arkadaşları (2010), Ergenlerde Saldırganlık ve Problem Çözme Davranışının incelendiği araştırmada, probleme olumsuz yaklaşma alt boyutunda kadın katılımcılar daha yüksek puan almışlardır.

Yapıcı problem çözme, kendine güvensizlik, sorumluluk almama ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel

olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Kadın katılımcıların yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım puanları erkek katılımcılara göre daha yüksek iken, erkek katılımcıların kendine güvensizlik ve sorumluluk almama puanları kadın katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Yapıcı problem çözme ve ısrarcı- sebatkar yaklaşım açısından kadın katılımcıların puanı erkek katılımcılardan daha yüksek bulunmuş olup Arslan ve arkadaşlarının (2010) araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Kendine güvensizlik ve sorumluluk almama alt boyutlarında ise erkek katılımcıların puanları kadın katılımcılardan daha yüksek bulunmuştur. Arslan ve ark. (2010) yaptığı araştırmada erkek katılımcıların kendine güvensizlik alt boyutu kadın katılımcılardan daha yüksek bulunmuş olup, araştırmamızın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Cinsiyet değişkenine göre problem çözmeye yönelik bulgular açısından önceki yıllarda yapılan araştırmalar analiz edildiğinde, Kişiler arası problem çözmenin kendine güvensiz yaklaşım alt boyutu bakımından (Yılmaz ve Arslan, 2004; Çam ve Tümkaya, 2006) araştırma bulgularımıza benzer sonuçlar elde edilmiştir. Kadın katılımcıların erkeklere göre yapıcı problem çözme becerilerinin daha yüksek olması kadınların probleme daha mantıklı yaklaştığını göstermektedir. Ergenlik döneminde kızların erkeklere oranla daha erken olgunlaşmalarının problem çözme becerilerine olumlu olarak yansımış olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından anneleri için aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüş ancak babaları için aldıkları puanlar arasındaki fark duyarlılık ve psikolojik kontrol alt boyutlarında anlamlı bulunmuştur. Kadın öğrencilerin babaları için duyarlılık alt boyutundan aldıkları puanlar erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek, psikolojik kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar ise erkek öğrencilere göre daha düşüktür. Erkek ve kadın öğrencilerin babaları için davranışsal denetim ve özerklik desteği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Annenin davranışsal kontrolü, babanın psikolojik kontrolü alt boyutlarından yüksek puan ortalaması olan katılımcıların okul başarısının düşük olduğu

görülmüştür. Katılımcıların Özerklik Desteği (Anne), Duyarlılık (Baba) ve Özerklik Desteği (Baba) puanları ile okul başarısı arasında ise pozitif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır. Alan yazı incelendiğinde, Smetana ve Davids (2002)'e çocuğun psikolojik kontrolü ergenin sosyal akademik ve toplumsal gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Arım ve Shapka (2008)'nin ergenin problem davranışlarıyla ebeveyn kontrolü davranışları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırma sonucunda ebeveynin psikolojik kontrolünün olumsuz davranışları arttırdığını bulmuşlardır. Ciu ve arkadaşları (2014)'nin yaptıkları araştırmanın bulgularında ebeveynin psikolojik kontrolünün ergenlerin uyumlu davranışlarını önemli ölçüde bozduğunu bulmuştur. Ryan ve Deci (2000)'nin öz belirleme kuramına göre Özerklik doyurulması gereken temel ve evrensel ihtiyaç olarak görülmektedir (akt. Çelik, 2015). Ryan ve Deci (2001) kişinin potansiyelini başarılı bir şekilde gerçekleştirmesinin yalnızca bireylerin kendilerini, yaptıkları işte yetkin olan ve diğer insanlarla ayrılmaz biçimde bağlantılı olan özerk varlıklar olarak gördüklerinde mümkün olduğunu ileri sürer. Böylece özerklik kuramı; özerklik, yetkinlik ve bağlılık gereksinimleri olarak ifade edilen temel psikolojik gereksinimler kavramı üzerine odaklanır. Böylelikle bu gereksinimler, insanın kişisel motivasyon eğilimlerini teşvik eden veya engelleyen sosyal çevre özelliklerini organize etmenin, tanımlanan bir yolu olarak görülür. Sosyal çevre bu üç psikolojik gereksinimin karşılanmasını sağlarsa, bireyler yeteneklerini daha da geliştirmek için ekstra motive olacaktır. Soenens ve diğerleri (2006)'nin özerklik ve ergenlerin ebeveynlerle kurdukları ilişkileri inceledikleri araştırmada, ergenlerin özerklik talebi ya da girişimlerinin ebeveynler tarafından ergenlerin aileleriyle ilişkileri koparma isteği şeklinde algılandığını, bu nedenle ilişkinin kopmaması adına ebeveynlerin psikolojik kontrol yolunu seçtiklerini görmüşlerdir. Kulaksız (2011)'in annenin kontrol ve sıcaklık davranışları ile olumlu ergen gelişimi arasındaki ilişkiyi incelediği araştırma bulgularına göre annenin psikolojik kontrolü arttıkça ergenin uyumlu davranışları azalma göstermektedir. Schiffrin ve diğerleri (2014), Ahmad (2007)'in araştırma bulguları ebeveynlerin kontrol davranışlarının ergenin bağımsızlığını olumsuz yönde etkilediğini ve ergende depresyon gelişimine neden olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Okul Başarı puanları ve Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmıştır. Fark ebeveyni boşanmış/ayrı yaşayan öğrencilerden kaynaklanmaktadır. Ebeveyni boşanmış/ayrı yaşayan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği genelinden ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar, ebeveyni birlikte olan ve anne/babası vefat etmiş öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Arslan (2017)'in anne babası boşanmış ve boşanmamış ergenlerin internet bağımlılık düzeyini incelediği araştırmada anne babası boşanmış ve boşanmamış ergenlerin internet bağımlılığında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir.

Araştırma konusu olan öğrencilerin ebeveyn birliktelik durumuna göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından anneleri için aldıkları puanlar arasındaki fark anlamlı düzeyde değil; ancak babaları için aldıkları puanlar arasında duyarlılık alt boyutundaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Buna göre ebeveyni boşanmış/ayrı yaşayan öğrencilerin babaları için duyarlılık puanları diğer gruplardan daha düşüktür. Arslan ve Demirli (2017)'nin ergenlerin internet bağımlılığını inceledikleri araştırma bulgularına göre, anne- babası boşanmamış ergenlerin anne- babası boşanmış ergenlere göre yoksunluk, işlevsellik de bozulma ve kontrol gücü boyutlarında internet bağımlılığı olduğu tespit edilmiştir. Boşanmanın yaşandığı ailelerde çocukların büyük çoğunlukla anneleriyle birlikte yaşamaya devam etmesi, babalarının kendilerinden fiziksel ve duygusal açıdan uzaklaşmış olması bu alandaki puanların düşmesine neden olmuş olabilir.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre Okul Başarı puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre annesinin eğitim durumu ilköğretim ve altı olan öğrencilerin Okul Başarı puanları, annesi lisans ve üzeri mezunu olan öğrencilerin puanlarına

göre anlamlı düzeyde düşüktür. Çelenk, (2003)'nin Öğrencilerin başarıları üzerinde ailenin etkisini incelediği araştırma bulguları, anne eğitimi arttıkça öğrenci başarısını pozitif yönlü etkilediğini, ailenin okulla işbirliği içinde olmasının ise bu etkiyi daha da arttırdığı bulgusunu paylaşmıştır. Araştırmamızın bulguları bu yönüyle literatürdeki araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutları, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutları ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür. Çevik ((2010)'in arkadaş edinme tutumları ve internet bağımlılığı araştırması bulguları internet bağımlılığı ile anne eğitim düzeyi arasında ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmış, anne eğitimi yüksek olan çocukların internet bağımlılık düzeyinin anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüş. Ayas ve Horzum (2013)' un çalışmasında ise anne eğitim düzeyi ile internet bağımlılığı arasında bir ilişki tespit edilmemiştir.

Katılımcıların babasının eğitim durumuna göre Okul başarıları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Ayrıca İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutlarından ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Çevik (2010)'in ve Ayas ve Horzum (2013)'un araştırmalarında internet bağımlılığı ile baba eğitim düzeyi arasında ilişki tespit edilmemiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Okul Başarıları arasındaki farkın ve İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ile tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Katılımcı öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin sorumluluk almama alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Kasap (1997). "İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Problem Çözme

Başarısı İle Problem Çözme Tutumu Arasındaki İlişki” adlı araştırmasında Problem çözme başarısı ile sosyo-ekonomik düzey arasında ilişki olduğunu, sosyo-ekonomik seviye arttıkça öğrencilerin problem çözme becerilerinin de arttığını tespit etmiştir. Önür (2013)’ün “Gelir Düzeyinin Eğitim İmkanlarından Yararlanma Düzeyine Etkisi” konulu araştırmasında ailenin ekonomik gelirinin artışıyla, öğrenci başarısı arasındaki artışın pozitif bir ilişki sergilediği görülmüştür. Şemin (1975) “Okulda Başarısızlık Sosyo-Kültürel Açından Şanssız Çocuklar” çalışmasında, ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocuklarının eğitim fırsatlarından daha fazla yararlandıklarını ve benzer zeka potansiyellerine sahip olmalarına rağmen ekonomik durumu daha iyi olan ailelerin çocuklarının daha başarılı olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmüştür.

Doğan (2001) İstanbul’da yaptığı bir çalışmada, öğrencilerin başarısını etkileyen faktörlerin başında ailenin ekonomik durumunun geldiği bulgusuna ulaşmıştır. Dünya Bankası Raporu’na göre, Türkiye’de 15 yaşındaki çocukların sadece %16’sı 500 PISA puanına yakın bir “matematik”, “fen” ya da “okuma” sınav puanına sahip olan okullara gitmektedir. Türkiye’de fen lisesi öğrencilerinin 2/3’si ve Anadolu lisesi öğrencilerinin yarısı zengin ailelerden gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Ekonomik durumu iyi olan aileler özel dersler ve dershaneler aracılığıyla çocuklarını akademik yönden sürekli olarak takviye ettikleri için bu çocuklar ekonomik durumu iyi olmayan ailelerden gelen çocuklardan daha başarılı olmaktadır. Ailesinin geliri 2500 TL ve altında olan öğrencilerin sorumluluk almama puanları, ailesinin geliri 4001-5500 TL olan öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. 2500 TL ve altı gelir düzeyine sahip ailelerde eğitim düzeyi düşüklüğü, ebeveyn çocuk ilişkisinin yetersizliği, yetişkinlerin olumsuz model oluşturmaları çocuklarında sorumluluk becerisinin gelişmesini engellemiş olabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailesinin gelir durumuna göre Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği’nin tüm alt boyutlarından anneleri için aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Ancak babaları için aldıkları puanlara bakıldığında özerklik desteği alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ailesinin geliri 2500 TL ve altında olan öğrencilerin babaları için özerklik desteği puanları, ailesinin geliri 2501-4000 TL olan ve 4001-5500 TL

olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür. Gelir düzeyi düşüklüğü bireylerin kendine ve topluma karşı sorumluluklarını yeterince gösteremedikleri, ortalamanın altında kaldıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu anlamda becerileri eksik olan ebeveynler, çocukları için doğru bir örnek teşkil edemediklerinden, çocuğun kişisel gelişimine katkı sağlayamazlar. Ekonomik geliri düşük ailelerdeki baba modeli, farklı nedenlere bağlı olarak genellikle evin dışında çok zaman geçiren, çocuklara zaman ayırmayan/ayıramayan, eğitim düzeyi düşük, otoriter tutum sergileyen baba modelidir. Araştırmalar otoriter ebeveyn tutumunun çocuğun özerkliğini engelleyici bir faktör olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annesinin eğitim durumuna göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutları, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutları ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Yılmaz (2014)'ın ortaokul 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan anne-baba tutumları ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkileri incelediği araştırmada anne psikolojik kontrol hariç tüm alt boyutlarda istatistiki bakımdan anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Araştırma bulgularına göre anne davranışsal denetimi en az hisseden grup ilköğretim mezunu annelerin çocukları olurken, davranışsal denetimi en fazla hisseden grupsa yükseköğretim mezunu annelerin çocuklarının olduğu gruptur.

Katılımcıların babasının eğitim durumuna göre Okul başarıları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Ayrıca İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarında, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin tüm alt boyutlarında ve Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarında aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Katılımcı öğrencilerin günlük internet kullanım süresine göre Okul Başarıları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. İnternet kullanım süresi 3 saatten fazla olan öğrencilerin Okul Başarıları puanları 3 saatten daha az süreyle internet kullanan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür.

Katılımcı öğrencilerin internet kullanma süresine göre İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. İnternet kullanım süresi 0-1 saat ve 1-2 saat olan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği geneli ile yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon alt boyutlarından aldıkları puanlar, internet kullanım süresi 2-3 saat ve 3 saatten fazla olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür. Topal ve arkadaşlar (2018)'nin yaptığı "İnternet Bağımlılığı Üzerine Sakarya İlinde Bir Araştırma" adlı çalışmada 351 katılımcının 192'si öğrencidir. Bu öğrencilerin internette kalma süreleri, 1 saatten az:9 kişi, 2-4 saat arası:36 kişi, 4-6 saat arası:42 kişi, 6-8 saat arası:22 kişi ve 8 saat ve üzeri:20 kişi olarak belirlenmiştir. İnternette kalma süresi daha fazla olan katılımcılar kendilerini internet bağımlısı olarak tanımlamışlardır.

Katılımcıların internet kullanma süresine göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri'nin yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. İnternet kullanım süresi 3 saatten fazla olan öğrencilerin yapıcı problem çözme ve ısrarcı-sebatkâr yaklaşım puanları, internet kullanım süresi 0-1 saat ve 1-2 saat olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşüktür. Öğrencilerin internet kullanım süresine göre probleme olumsuz yaklaşma, kendine güvensizlik ve sorumluluk almama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.Sonuçlar

- Araştırmamız sonuçlarına göre internet bağımlılığı erkeklerde kadınlara göre daha fazladır.
- İnternet bağımlılığı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.
- İnternet bağımlılığı ile okul başarısı arasında negatif bir ilişki vardır.
- Günde üç saatten fazla internet kullanan ergenlerde internet bağımlılığına yatkınlık artmaktadır.
- Günde üç saatten fazla internet kullanan öğrencilerin başarıları anlamlı bir şekilde düşmektedir.
- Günde üç saatten fazla internet kullanan öğrencilerin yapıcı problem çözme becerileri düşmektedir.
- Ebeveyn eğitim düzeyi ile okul başarısı arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.
- Pozitif anne-baba tutumları ergenin problem çözme becerilerini geliştirmede olumlu bir katkıya sahiptir.
- İnternette geçirilen süre ile ergenin internet bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Teknolojik araçlar çok hızlı yayılmakta, gençler de bu araçları en çok kullanan ve en çabuk adapte olan kesim olarak karşımıza çıkmaktadır. Kontrolsüzce kullanılan, zaman kavramının yitirilmesine neden olan, çabuk dönüt vererek haz merkezlerini uyarma gücüne sahip oyunlar gençler için çok büyük riskler taşımaktadır. Çocuklar anne babalarından, yakınlarından görmedikleri ilgiyi sosyal medya üzerinden çoğunluğunu tanımadıkları kişilerle sohbetler ederek, iletişime geçerek gidermeye çalışmakta bu sanal

ilişkiler hormon hapları gibi sahte iyilik halleri oluşturarak gençlerin büyük yanılsamalarla, hayal kırıklıklarıyla karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır. Sanal iyilik halleri, sanal ilişkiler çabuk çöktüğü için ergenler giderek yalnızlaşmakta, yalnızlaştıkça özellikle internet ve teknolojik araçlara daha sıkıca sarılmak suretiyle bağımlılık riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. İleriki araştırmalarda farklı değişkenlerle internet bağımlılığının nedenleri ortaya koyulabilirse internet bağımlılığı ile mücadele etmenin etkin yollarını bulma şansı yakalayabiliriz.

6.2. Öneriler

- Ebeveynlerin medya okur-yazarlığı konusunda eğitilmesi çocuklarını internetteki risklere karşı korumaları açısından faydalı olabilir.
- Ebeveynler çocuklarının internet kullanma sürelerini etkin bir şekilde denetlemelidir.
- Okullarda öğrencilere uzun süre internet kullanımının olumsuz sonuçları anlatılmalıdır.
- Ebeveynler çocuk ve ergen gelişimi konusunda okullarda psikolojik danışmanlar tarafından daha çok bilgilendirilmelidirler.
- Ana sınıflarına başlayan çocukların anne-babaları, çocukların gelişim özellikleri, etkili anne-babalık, etkili iletişim konularında bilgilendirilebilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı, belediyeler, üniversiteler ve medya kuruluşlarının işbirliği ile çocuk yetiştirme konularında gerek basın aracılığıyla, gerekse belediye kültür merkezleri ve okullarda anne-baba eğitim kurslarına ağırlık verilebilir.
- Toplumca tanınmış sporcu, sanatçı ve politikacılar konuya duyarlılığı arttırmak için kamu spotlarında oynatılabilir.
- Arkadaşlık ilişkilerinin pozitif yönlerinin ön plana çıkartılarak, ergenlerin sosyal aktiviteler içinde oyun gruplarına yönlendirilmesi sağlanabilir.
- Okulların, belediyelerin gençleri özendirici sosyal ve kültürel aktiviteler organize etmesi desteklenmelidir.

Teknolojik araçların çok hızlı bir şekilde geliştiği bu hızın katlanarak artacağı, internetin de bu gelişime katkı yapacağı çok açık bir gerçektir. Teknoloji ve

internet çağında yaşayan bireylerin bu gelişimin dışında kalması düşünülemez, çağa ayak uydurmak için bireylerin hızla gelişmekte olan bu teknolojiyi anlayan, kullanan bireyler olması gerekir. Teknolojiden, internetten uzak durmak belki bireyleri teknolojinin olumsuz etkilerinden koruyabilir ancak bu durumda birey çağa ayak uyduramayacak, kendini yenileyemeyecek, günün gerektirdiği becerilere sahip olamadığı için çeşitli alanlarda başarısızlıklar yaşayacaktır. Günümüz toplumları gençlerinin bedensel, ruhsal, fiziksel ve zihinsel sağlığını korumak amacıyla teknolojik araçlar ve internetle birlikte yaşarken, gençlerin bunların olumsuz etkilerinden de korunmalarının çarelerini üretmek zorundadır.

KAYNAKÇA

- Acar-Güvendir, M. (2014). Öğrenci başarılarının belirlenmesi sınavında öğrenci ve okul özelliklerinin Türkçe başarıları ile ilişkisi. Eğitim ve bilim dergisi, cilt 39, sayı 172, Geniş ölçekli test uygulamaları özel sayısı. (Şubat 2014)
- A.Friedman, L. Mann, (1993). Coping patterns in adolescent decision making: An Israeli-Australian comparison,
- Akbulut, Y. (2010). Sosyal Bilimlerde SPSS uygulamalar. İstanbul: İdeal.
- Alpoğuz, D.U. (2014) Algılanan Anne Baba Tutumlarının İlköğretim Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumlarına ve Türkçe Dersi akademik Başarılarına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Allport, W.G.(1929). “The Compositions of Political Attitudes”. The American Journal of Sociology.35(2).
- Altinköprü, Tuncel 1999). Şahsiyet Analizi, İstanbul: Hayat yayınları.
- Akca, EB., Sayımer, İ. (2017).Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanıcıları ve Siber Zorbalık Deneyimleri: Ankara Örneği.
- Akca, EB., Sayımer, İ. (2017).Siber Zorbalık Kavramı, Türleri ve İlişkili Olduğu Faktörler: Mevcut Araştırmalar Üzerinden Bir Değerlendirme.
- Akgeyik, T. (2013). “The Effect of Brith order on Achievement: A study on a Turkhis Sample”, IABE- Lasvegas: Annual Conference, 1-5.
- Arım, R.G. ve Shapka, J.D. (2008). The impact of pubertal timing and parental control on adolescent problem behaviors, Journal of Youth and Adolascence, Spring,

- Arslan, C. Hamarat, E, Arslan, E. ve Saygın, Y. (2010). Ergenlerde saldırganlık ve kişilerarası problem çözmenin incelenmesi, İlköğretim online, 9(1), 379-388.
- Arslan, G. (2017). Anne babası boşanmış ve boşanmamış olan ergenlerin internet bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Ayas, T. ve Horzum, B. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu,
- Bakken, IJ, Wenzel HG, Gotestam KG ve ark. (2009). Internet addiction among Norwegian adults: a stratified probability sampel study. Scand Psychol, 50: 12
- Baumrind, D. Effects of Authoritative Parental Control. On Child Behavior. Universtiy of California, Berkeley. Three models of Parental.
- Basu, D., Dalal, P.K. (2016). Indian Pyschiatric Society.
- Bingham, A. (1998). Çocuklarda problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi. Çev.: Oğuzkan A.F. İstanbul: M.E.B. Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1982). Eğitim Psikolojisi. Binbaşıoğlu Yayınevi, 1982. Ankara.
- Bredin, V. ve Rodny, D. (2002). Birth Order: A factor in determining parental attention and academic achievement, a reserch paper, collage of lake county, 2002.
- Chan, D.D. (1990). "Intimates In Conflict: A Research Rewiew" Editör: Chan, D.D. Intimates In Conflict A Communication Perspective. Hillsdale, New Jardey: Lawrence Erlbaum Associetes.
- Chiu, M.M. ve Xihua, Z. (2008). Family and motivation effects on mathematics achievement: Analyses of students in 41 countries. Learning and Instruction, 18(4), 321-336.

Cüceloğlu, D. Başarıya Götüren Aile, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006.

Çağdaş, A., Seçer, Z. (2004). Anne Baba Eğitimi. Konya: Eğitim Kitabevi

Çam, S. (1999). İletişim becerileri eğitimi programının öğretmen adaylarının ego durumlarına ve problem çözme becerisi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(12), 16-27.

Çam, S. ve Tümkeya, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde kişilerarası problem çözme. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(2), 313- 326.

Çam, S. ve Tümkeya, S. (2007). Kişilerarası problem çözme envanteri'nin (KPÇE) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 28(3), 95-111.

Çelenk, (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması,

Dewey. J. (1910). How We Think. Columbia Universtiy.

D'Zurilla, T.J (1988). Problem solving therapies. In K.S. Dobson(Ed.). Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies, Guilford Publications Inc.

Egger ve Rauterberg (1996). Internet Behaviour and Addiction.

Eastin, M.S., Yang, M.S., ve Nathansoon, A.I. (2006). Pareting the Internet: Examining the İnfluence of Pareting styles and Access. Journal of Communucation.

Fidan, H. (2016). Mobil Bağımlılık Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Geçerliliği: Bileşenler Modeli Yaklaşımı,

Freidman, LA. Ve Mann, L. (1993). Coping patterns in adolescent decision making: An Israeli- Australian comparison. Journal of Adolecence.

Gelbal, S. (2008). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyoekonomik Özelliklerinin Türkçe Başarısı Üzerinde Etkisi. Eğitim ve Bilim, cilt, 33, sayı, 150

- Günüç, S. (2013). İnternet Bağımlılığını Yordayan Bazı Değişkenlerin Cart ve Chaid Analizleriyle İncelenmesi,
- Genç ve Bozaslan, Kaya (2012). Üniversite Öğrencilerinin Anne Baba Tutumlarının Problem Çözme Becerilerine, Sosyal Kaygı Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi,
- Hogg, A.M. ve Vaughan M.G. (2007). Social Psychology, Çev. İbrahim Yıldız ve Aydın Gelmez, Ütopya Yayınları Ankara.
- Hiatt-Michael, D.B. (Ed). (2005). Promising practices for family involvement in schooling across the continents (Vol.4) Information Age Publishing Inc.
- Kabakçı, (2006). 6-8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerilerinin Bazı değişkenlere Göre İncelenmesi,
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). “Yeni insan ve insanlar”. Evrim Yayınları. İstanbul, 1999.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Carbonell, X., Guardiola, E., Beranuy, M. ve Belles, A. (2009). A bibliometric anlysis of the scientific literature on Internet, video games, and cell phone addiction. Journal of Medical Library Association, 97(2), 102-107
- Kayri, M. ve Günüç, S. (2010). Türkiye’de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Güvenirlik Çalışması.
- Kayri ve Arkadaşları (2014). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı İle Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi,
- Korkut, F. (2002). Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri. Hacettepe Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi.
- Kulaksız, N. (2011). Towards Positive Youth Development: Parenting,

Autonomy and Relatedness in context. (Doktora Tezi). İstanbul: Koç Üniversitesi.

Liang, S. (1995). Contributions of Family Size, Birth Order, Socioeconomic status, and Parent-Child Relationship to Young Children's Intellectual Development, Master Degree Thesis, Oregon State University. Lindahl, Lena (2008),

Liu, C. Y. Ve Kuo, F. Y. (2007). A study of internet addiction through the lens of the interpersonal theory. *Cyber Psychology ve Behavior*, 10,(6), 799-804.

Xin, M., Xing, J., Pengfei, W., Houru, L., Mengchung, W, Hong, Z. (2018). Çevrimiçi etkinlikler, İnternet bağımlılığının yaygınlığı ve Çin'deki ergenler arasında aile ve okul ile ilgili risk faktörleri.

Mann, L., Harmoni, ve Power, C. (1989). Adolescent decision-making: The development of competence. *Journal of Adolescence*.

Morgan, C. T. (1999). Psikolojiye Giriş. (Çev. H. Arıcı ve Ark.) Meteksan Yayınları. 13. Baskı. Ankara.

Morahan-Martin. J. Ve Schumacher, P. (2000). Incidence and Correlates of Pathological Internet Use Among Collage Stutdents. *Computer-Human Behaiovur*, 16, 13-29.

Nichols, L.A. ve Nicki, R. (2004). Development of a Psychometrically Sound Internet Addiction Scale: A Preliminary Step. *Psychology of Addictive Behaviors*, 18(4), 381-384.

Nimsi, E. (2006). İlköğretim İkinci Sınıf Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumları İle Okul Başarıları ve Sınıf İçi Etkinlik Düzeylerinin Karşılaştırılması, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Bursa.

Philips, S., Pezienza, N. Ve Ferrin, H. (1984). Decision-Making Styles and Problem Solving Appraisal. *Journal of Counseling Psychology*.

- Pillemer, K. ve Suitor, J.J. (1991). Marital quality and Stisfaction With the ivision of Household Labor across the Family Life Cycle . Journal of Marriage and the family. Feb., 53, 221-230.
- Radford, M.H.B., Mann, L., Ohta, Y., ve Nakane, N. (1993). Differences between Australian and Japanes students in decisional self-esteem, decisional stres, and coping styles. Journal of Cross-Culturel Psychology.
- Razon, N. (1983). Çalışan Kadınlar ve Sorunları. Aile ve Çocuk.
- Rosenberg, MJ, Hovland, Cl. (1950) Tutumların Bilişsel, Duyuşsal ve Davranışsal Bileşenleri. In: Rosenberg, MJ ve Hovland, Cl. Eds., Tutum Organizasyonu ve Değişimi: Tutum Bileşenleri Arasındaki Tutarlılık Analizi, Yale Uneversity Press, New Haven.
- Ryan, R. ve Deci, E. (2000). Self – Determination Theory and The Facilitation of instrinsic Motivation, Social Development and Well-Being. American Psychologist, 55(1), 68-78.
- Ryan, R. ve Deci, E. (2001). On Happiness and Human Potentials: a Rewiew of Reserch on Hedonic and Euda imonic Well – Being Annual Rewiew of Psychology, 52(1), 141-167.
- Schiffrin, H. H., Liss, M., Miles-Mclean, H., Geary, K.A., erchull, M.J. ve Tashner, T. (2014). Helping or hovering? The effects of helicopter parenting on college students' well-being. Journal of Child and Family Studies, 23, 548 – 557. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9716>
- Scherer, K., ve Bost, J. (1997). Internet use patterns: is there internet dependency on campus ? In presented at the 105th annual convention of the American psychological association, Chicago, IL, 18 August.

- Sencer, M. (1989). Toplumbilimlerinde Yöntem. İstanbul: Beta Basım.
- Shek, K.L., Langer, S., ve Guzman, R. (2016). Adolescent Internet Addiction in Hong Kong: Prevalance, Chance and Correlates.
- Smetana, J. ve Daddis, C. (2002). Domain- specific antecedentes of parental psychological control and monitoring: The role of parenting beliefs and pactices. Child evelopment, 73, 563-580.
- Soenes, B., Vansteenkiste, M., Duriez, B. ve Goossens, L. (200). In search of the sources of psychologically controllling parenting: The role of parental separation anxiyety and parental maladaptive perfectionism. Journal of Research on Adolescence, 16(4), 539-559.
- Sümer, N. Ve Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemleri üzerinde psikometrik değerlendirilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma, Türk Psikoloji ergisi, 14(43), 71-106
- Taçıyıldız, Ö. (2010). Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin bazı değişkenlere göre yordanması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Taylan, S. (1990). Heppner'in Problem Çözme Envanterinin uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması, Yüksek lisans tezi.
- Thurstone, L.L.(1959). The Measurement of values, IL: The University of Chicoga Pres.
- Tsia, C.C. ve Lin, S.S.J. (2003). Internet Addiction of Adolescents İn Taiwan: An Interview Study, Cybr Psychology ve Behavior, 6(6), 649-65.
- TÜİK(2004). Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. 09 Nisan 2018 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880> adresinden erişildi.

- Whirter, Mc J., Voltan-Acar, N. (2000). Ergen ve Çocukla İletişim. Öğretme, Destekleme ve Çocuk Yetiştirme Sanatı. Ankara: US-A Yayıncılık Ltd.Şti.,
- Vural, B. (2004). Cep Telefonu ve Çocuk. Yaşadıkça Eğitim Dergisi. 110:25-31
- Wolak, J. Finkelhor, D. ve Mitchell, K. (2006). "Internet-Initiated Sex Crimes Against Minors: "Implications for prevention Based on Findings from a National Study", Journal of Adolescent Health.
- Yılmaz, E. Şahin, Y.L. Haseski, H.İ. ve ark. (2014). Jise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Balıkesir ili örneği. Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi 4: 133-144
- Young, K.S.(2004). İnternet Bağımlılığı: Yeni bir klinik fenomen ve sonuçları.
- Young, K.S. and Rodgers, R. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction. Cyber Psychology and Behavior, 1(1), 25-28
<<http://www.citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.112.2>> (2009, Ocak 01).
- Young, K.S., Yeu, X. D. ve Ying, L. (2011). Prevalance estimates and etiologic models of Internet addiction K.S. Young ve C. Nabuco de Abure(Ed.), Internet addicton: A handbook and guid to evalition and treatment in (1-179. Hoboken, NJ: Jhon Wiley ve Sons.
- Yavuzer, H. (2007). Anne Baba Çocuk, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yavuzer, H. (2008) Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yavuzer, H. (2011) "Yaygın Anne Baba Tutumları", Çocuk ve Ergen Eğitiminde Anne Baba Tutumları, Edit Catic N.T. Timtaş Yayınları, İstanbul.
- Yılmaz, E. Şahin, Y.L., Haseski, H.İ., Erol, O.(2014). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir Örneği,

Zajonc, R.B., Markus, G.B. ve Markus, H. (1979). The birth order puzzle. *The Journal of Personality and Social Psychology*, 37(8), 1325-1341.

EKLER

Ek 1. Demografik Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda yer alan maddeleri size uygun olacak şekilde doldurunuz.

Anketi doldururken isim ve soyadınızı yazmamanız önemle rica olunur.

Katılımınız için teşekkürler.

Cinsiyetiniz	Kız ()	Erkek ()
Sınıfınız	7.sınıf ()	8.sınıf ()
Siz dahil kaç kardeşsiniz?	Tek () 3 ()	2 () 4 ve daha fazla ()
Siz ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz?		
Anneniz sağ mı?	Evet ()	Hayır ()
Anneniz sağ değil ise üvey anneniz var mı?	Evet ()	Hayır ()
Babanız sağ mı?	Evet ()	Hayır ()
Anne ve babanızın medeni durumu nedir?	Birlikteler ()Boşandılar ()Ayrı yaşıyorlar()	
Sizce ailenizin maddi durumu nasıldır?	Düşük () Orta () Yüksek ()	
Annenizin eğitim durumu nedir?	Okur-yazar değil() İlkokul mezunu () Okur-yazar() Ortaokul mezunu() Lise Mezunu() Üniversite Mezunu	

EK 2. Aşağıda BABANIZIN size yönelik bazı davranışları yer almaktadır. Her maddeyi okuyunuz ve BABANIZA uygunluğu açısından değerlendiriniz.

		Hiç doğru değil	Genellikle doğru değil	Biraz doğru	Genellikle doğru	Her zaman doğru
2.D	Bana sık sık gülümser.	()	()	()	()	()
3.DK(-)	İstediğim akşam dışarı çıkmama izin verir.	()	()	()	()	()
4.D	Keyifsiz olduğumda beni neşelendirir.	()	()	()	()	()
6.D	Moralim bozuk olduğunda kendimi daha iyi hissetmemi sağlayabilir.	()	()	()	()	()
8.PK	Onu incitirsem, tekrar gönlünü alıncaya kadar benimle konuşmaz.	()	()	()	()	()
13.D	Bana duyduğu sevgiyi göstermenin doğru olduğuna inanır.	()	()	()	()	()
15.PK	Hoşlanmadığı bir şey yaparsam bana soğuk ve ters davranır.	()	()	()	()	()
17.D	Benimle bir şeyler yapmaktan zevk alır.	()	()	()	()	()

Baba-duyarlılık: 1, 2, 4, 6, 10, 13, 17

Baba-davranışsal denetim: 3 (-), 5 (-), 9 (-), 14 (-)

Baba-psikolojik kontrol: 8, 12, 15, 18

Baba-özerklik desteği: 7, 11, 16, 19

EK 3. Aşağıda ANNENİZİN size yönelik bazı davranışları yer almaktadır. Her maddeyi okuyunuz ve ANNENİZE uygunluğu açısından değerlendiriniz.

		Hiç doğru değil	Genellikle doğru değil	Biraz doğru	Genellikle doğru	Her zaman doğru
2.D	Bana sık sık gülümser.	()	()	()	()	()
4.ÖD	Kendi yolumu çizmeme yardımcı olur.	()	()	()	()	()
6.DK(-)	Hoşlandığım her şeyi yapmama izin verir.	()	()	()	()	()
7.D	Moralim bozuk olduğunda kendimi daha iyi hissetmemi sağlayabilir.	()	()	()	()	()
9.PK	Onu incitirsem, tekrar gönlünü alıncaya kadar benimle konuşmaz.	()	()	()	()	()
14.D	Bana duyduğu sevgiyi göstermenin doğru olduğuna inanır.	()	()	()	()	()
16.PK	Bir şeyi onun gördüğü gibi görmezsem bana uzak davranır.	()	()	()	()	()
18.ÖD	İstediğim şeyler için kendi planlarımı yapmama izin verir.	()	()	()	()	()
21.ÖD	Beni kendisinden bağımsız davranmaya cesaretlendirir.	()	()	()	()	()

Anne-duyarlılık: 1, 2, 5, 7, 11, 14, 19,

Anne-davranışsal denetim: 3 (-), 6 (-), 10 (-), 15 (-)

Anne-psikolojik kontrol: 9, 13, 16, 17, 20 Anne-özerklik desteği: 4, 8, 12, 18, 21

Ek 4. Kişilerarası Problem Çözme Envanteri

Adı soyadı:

Sınıfı:

Kız ()

Erkek ()

Aşağıda kişilerarası ilişkilerde yaşanan sorunlara yönelik ifadeler yazılmıştır. Sizden bu ifadeleri tek tek okumanız ve her ifade için kendinizi değerlendirmeniz istenmektedir. Her ifade için sadece bir yeri işaretlemeye ve hiçbir ifadeyi boş bırakmamaya özen gösteriniz. Yanıtlarınızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendirin:

İfade size ne kadar uygun?

Hiç Uygun Değil (1)

Biraz Uygun (2)

Uygun (3)

Çoğunlukla Uygun (4)

Tamamıyla Uygun (5)

	Hiç uygun Değil	Biraz uygun	uygun	Çoğun lukla uygun	Taman n uygun
1. Kişilerarası ilişkilerimde bir problem yaşadığımda onu mutlaka çözmeye çalışırım.	()	()	()	()	()
2. Problem yaşadığım kişinin gözüyle problemi görmeye çalışırım	()	()	()	()	()
5. Bir problem yaşadığımda kendimi çaresiz hissederim.	()	()	()	()	()
6. Bir sorunun nedeni benden kaynaklanıyorsa karamsarlığa kapılırım	()	()	()	()	()
7. Problemin çözümü konusunda başarısız olacağımı düşünsem de onu çözmek için çabalarım.	()	()	()	()	()
9. Bir problem yaşadığımda tüm hayatımın allak-bullak olduğunu hissederim.	()	()	()	()	()
10. Bir problemle karşılaştığımda önce bunun hayatımdaki önemini gözden geçiririm.	()	()	()	()	()
45. Bir problem yaşadığımda kendimi tutamam, hemen ağlarım.	()	()	()	()	()
50. Kişilerarası problemlerimi kimseye zarar vermeyecek bir şekilde çözerim.	()	()	()	()	()

Ek 5. İnternet Bağımlılık Ölçeği

İNTERNET BAĞIMLILIK ÖLÇEĞİ	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle
Aşağıdaki her bir maddeyi okuyarak, bu madde sizin için her zaman doğru ise “Tamamen Katılıyorum” , genelde doğru ise “Katılıyorum” , emin değilseniz “Kararsızım” , genelde doğru değilse “Katılmıyorum” , hiçbir zaman doğru değilse “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde işaretleme yapmanız rica olunur.					
Yoksunluk					
1. İnternet <u>kullanmadığım</u> zaman kendimi gergin/huzursuz hissedirim.					
2. İnternet kullanmak isteyip de kullanmadığım zaman sinirli/öfkeli olurum.					
9. Çevremde birileri varken, <u>yalnız kalıp</u> , internete girmeyi isterim.					
11. Gittiğim yerlerde internet bağlantısı ararım.					
Kontrol güçlüğü					
16. İnternet <u>kullanmadığım</u> zamanlarda bile interneti düşünürüm.					
21. İnternet kullanabilmek için uykumdan ödün veririm.					
İşlevsellikte bozulma					
22. İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile sorunlar yaşarım.					
23. Arkadaşlarım beni çağırrsa dahi internetin başından <u>kalkamam</u> .					
Sosyal izolasyon					
29. İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile sorunlar yaşarım.					
35. İnternet kullanmamdan dolayı yüz yüze iletişimde zorluk yaşarım.					

EK 6 Valilik İzin Belgeleri

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877-604.01.02-E.2889214
Konu : Araştırma İzni

11.02.2019

Sn: Ergün TÜRKMEN
7490/4 Sk. No:11/A Karşıyaka/İZMİR

İlgi: :a)MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 355862610.06-E.12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25)
b)25/01/2019 tarihli dilekçeniz.
c) Valilik Makamının 08/02/2019 tarihli ve 2764693 sayılı Onayı.

Müdürlüğümüz Karşıyaka Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokulu'nda"Ergenlerde İnternet Bağımlılığı, Ebeveyn - Çocuk İlişkisi, Problem Çözme Becerisi ve Okul Başarısının İncelenmesi " konulu tez çalışmanız için kullanacağınız ölçekleri uygulama isteğiniz ilgi (c) Valilik Onayı ile uygun görülmüştür.

Araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı doldurulup, araştırmanın CD'ye aktarılması sağlanarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

İlker ERARSLAN
Müdür Yardımcısı

Ek:
1- Valilik Onayı (1 sayfa)
2- Araştırma Değerlendirme Formu
3- Anket Formları
4- Taahhüt Formu

Adres: Fevzipaşa mh. 452 sk. no:15 Konak /İZMİR
Elektronik Ağ: izmir.meb.gov.tr
e-posta: stratiji35_1@meb.gov.tr

Bilgi için: Nihal GÜR
Tel: 0 (232) 280 36 31
Faks: 0 () _ _ _ _

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0c77-8896-3a1c-83f2-7f3e kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877-604.01.02-E.2764693
Konu : Ergün TÜRKMEN'in
Araştırma İzni

08/02/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22/08/2017 tarihli ve 355862610.06-E.12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25)
b) Ergün TÜRKMEN'in 25/01/2019 tarihli dilekçesi.

Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümü yüksek lisans öğrencisi Ergün TÜRKMEN'in: "Ergenlerde İnternet Bağımlılığı, Ebeveyn - Çocuk İlişkisi, Problem Çözme Becerisi ve Okul Başarısının İncelenmesi " konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, Müdürlüğümüz Karşıyaka Hamdullah Suphi Tanrıöver Ortaokulu'nda uygulama isteği ilgi (b) yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, yukarıda adı geçen okulda 2018-2019 Eğitim öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Ömer YAHŞİ
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Araştırma Değerlendirme Formu
2-Anket Formları

OLUR
08/02/2019
Ahmet Ali BARIŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Fevzipaşa mh. 452 sk. no:15 Konak /İZMİR
Elektronik Ağ: izmir.meb.gov.tr
e-posta: stratiji35_1@meb.gov.tr

Bilgi için: Nihal GÜR
Tel: 0 (232) 280 36 31
Faks: 0 () _ _ _ _

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a677-81d6-376e-9798-9e1a kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Ergün Türkmen, 16.03.1971 yılında Erzurum ilinin, Şenkaya ilçesinin, Kürkçü Köyü'nde doğdu. İlkokul 4. sınıfa kadar köydeki ilkokulun birleştirilmiş sınıfında okudu. 1978 yılında ailesiyle birlikte İzmir'e taşındı. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimini İzmir'de tamamladı. 1989 yılında Ege Üniversitesi Psikoloji bölümüne girdi. 1993 yılında mezun olduktan sonra yaklaşık bir yıl İzmir'de İletişim Kitabevi'nde çalıştı. Askerliğini 1994 yılında Samsun'da kısa dönem er olarak yaptı. 1995 yılında rehber öğretmen olarak Siirt'te göreve başladı. Eşi Arzu'yla 1998 yılında Siirt'te evlendi. 1998 Eylül- 2001 Eylül yılları arasında Zonguldak Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde çalıştı. 2001 Eylül ayında eşiyle birlikte tayin yoluyla İzmir'e geldi. Yaklaşık 18 yıldır İzmir'de üç farklı devlet okulunda çalıştı. 12 yaşında bir oğlu var.

Ergün TÜRKMEN

İNTİHAL RAPORU

ergün

ORJİNALLİK RAPORU

%14

BENZERLİK ENDEKSİ

%11

İNTERNET
KAYNAKLARI

%8

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

docs.neu.edu.tr

İnternet Kaynağı

%4

2

EKE, Kübra. "EXAMINING THE
RELATIONSHIP BETWEEN PRESCHOOL
CHILDREN'S SELF- REGULATION SKILLS
AND PARENTAL ATTITUDES", Mersin
Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2017.

Yayın

%1

3

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

%1

4

sbk2017.org

İnternet Kaynağı

%1

5

www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%1

6

www.optimumoutlet.com

İnternet Kaynağı

%1

7

www.scribd.com

İnternet Kaynağı

%1

ETİK KURUL RAPORU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

04.01.2019

Sayın Ergün Türkmen

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/332 proje numaralı ve **“Ergenlerde İnternet Bağımlılığı, Ebeveyn-Çocuk İlişkisi, Problem Çözme Becerisi ve Okul Başarısının İncelenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol